

No. 39 Oct. /Nov. 1982 Year-leto 4

Price-cena \$1

Registered by Australia Post

Publication No. NBH 2862

Avstralski

S
L
O
V
E
N
E
C

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

PLUMBING & DRAINING SERVICES

SPECIALISING IN RENOVATIONS AND ANY PROBLEMS WITH DRAINAGE.

SEWERMATIC USED. 24 HOURS SERVICE

*Govorimo slovensko. Si parla italiano.
English spoken.*

LICENSED CONTRACTOR

Lic. No. A1424

STANKO KOCIJANCIC

Tel. 871 2101

9 Avonle Drive, Carlingford, N. S. W.

WE CLEAN ALL BLOCKED DRAINS

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell Sts.), BLACKTOWN, NSW 2148.

TEL. 622 7336, 622 1735

P.O. Box 27, BLACKTOWN, NSW 2148

Na razpolago smo vam za organizacijo vseh potovanj po Avstraliji, v domovino in nazaj, ter povsod drugod.

Povprašajte nas za naše poštene usluge. Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje čimbolj poceni in udobno.

Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na primer potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney je najcenejše izven sezone. Prevajamo in urejamo tudi vse potrebne dokumente.

POSEBNE USLUGE ZA ČLANE S.D.S. IN ZA NJIHOVE PRIJATELJE.

ZA nadaljnje poizvedbe se obrnite na vašega rojaka

JOŽETA HAMPTONA

Tel. 622 7336, 622 1735, po urah: 6308569

Koledar prireditvev

Petek, 3. 12. DISCO FOR YOUTH WITH LIGHT SHOW

Pričetek ob osmih zvečer. Vstopnina \$3 Start 8 p.m. Entrance fee \$3 p.p.

Sobota, 4. 12. MIKLAVŽEVANJE (SANTA CLAUS)

Miklavž se bo pripeljal s posebnim vozilom ob sedmih zvečer. Vsi navzoči otroci bodo dobili skromna darila. Če hočete svojega otroka še posebej presenetiti, lahko oddate posebna darila odbornikom pred prihodom Miklavža. Za zabavo vam bo igral ansambel ALPINE ECHOES do polnoči. Santa Claus will arrive by a special vehicle at 7 p.m. All children present will receive small presents. If you want to surprise your child additionally, hand your presents to the Committee members before Santa's arrival. ALPINE ECHOES band will play for your enjoyment till midnight.

Nedelja, 5. 12. EURO FURNITURE (SLOVENIJALES) CUP

Tekmovanje v balinanju med štirimi jugoslovanskimi društvi. Isti dan tudi ODBOJKA MLADINA: LOVCI

Bowling for Euro Furniture Cup and also VOLLEY BALL competition between Youth & Hunter's sections.

Sobota, 18. 12. Društvo je odprto, ples pa je odpovedan zaradi koncerta in plesa naslednji dan. The Club will be open but there will be no dance because of concert and dance the following day.

Nedelja, 19. 12. KONCERT S PLESOM CONCERT WITH DANCE

ANSAMBEL OTTAVIO BRAJKO iz Primorske v gosteh pri nas samo ta dan. Koncert se prične ob petih popoldne. Po koncertu vam bo ansambel igral za ples. Vstopnice po \$10 za odrasle so še na voljo pri odbornikih. Rezervirajte! Isti dan bo tudi razstava grafike.

Z UREDNIŠKE MIZE

Občni zbor Slovenskega društva Sydney je za nami. Pred novim odborom pa stoji dolgo leto trdega dela in mnogi problemi.

Društvo, kot je naše, ali pa, kot je skoraj vsako drugo tako društvo po svetu, v katerem se zbirajo peščice slovenskih zdomcev in izseljencev, je odvisno od prostovoljnega dela odbornikov, ki ga vodijo in njihovih sposobnosti. Kot vsako drugo vodstvo, bo tudi to vodstvo v veliki meri odviselo od obiska članov in nekaterih dejavnikov od zunaj, ki pogosto vplivajo na člane in na njihovo društvo.

Zaradi trenutne gospodarske stiske in negotovosti, ki pritiskata v precejšnji meri tudi na naše člane, odbor nekoliko pesimistično gleda na pot pred seboj. Kljub temu bo storil, kar bo mogel, da bo vse šlo prav in dobro naprej.

Te dni bo v Sydneyu širši javnosti predstavljena knjiga z naslovom *MEN WHO BUILT THE SNOWY - Men Without Women*, ki jo je napisal naš rojak Ivan Kobal. Knjiga je pomemben doprinos avstralski kulturi, saj se loteva, lahko rečemo, zgodovinske teme okrog gradnje velikega jezera in hidroelektrarne. Kobalovo delo je navsezadnje tudi velikega pomena za nas avstralske Slovence, saj je s tem Ivan Kobal postal prvi Slovenec v Avstraliji, ki se je lotil tako obsežnega dela z vso resnostjo, ki je izdal knjigo in z njo tudi uspel.

Razveseljivo je spoznanje, da je med nami le še nekaj ljudi, ki duhovno polno živijo, ki v hiralnici potrošniškega samozadovoljstva in materialne presitosti ter v neprenehnem hlastanju po še več, duhovno niso shirali.

To potrjuje tudi Združenje jugoslovanskih piscev v Avstraliji in N.Z., v katerem je včlanjenih tudi kak ducat napredno mislečih Slovencev. Njihovo medčlansko komunikativno sredstvo je tipkopišna brošura, ki jo ureja naša Pavla Gruden. Nas-

IZ VSEBINE

Ivan Koželj:	Društveno življenje	4
Jože Žohar:	To in ono društveno	6,7
Mladinska sekcija - Youth Section		8
Drago Raber:	Za naše lovce	9
Ivan Rudolf:	Pismo kluba "Planica"	10,11
Breda Čebulj:	Slovenski povratniki	12,13,14,15
Razni avtorji:	Naše kali (pesmi)	18,19
Jože Žohar:	Ljudje z Goriškega	20,21
D. Hliš-Thirion:	Počitnice	22,23
Dr. A. Svetina:	Odlomki iz koroške zgodovine	24,25
Janez Alič:	Ni me sram, da sem kmet	26
Iz domovine:	Novice	27,28,29
	"Klinček lesnikov"	30

Avstralski Slovenec izhaja mesečno. Urejuje Jože Žohar. Založnik Slovensko društvo Sydney. Slik in rokopisov ne vračamo. Anonimnih pisem ne objavljamo. Rok za dostavo dopisov za tekočo številko je 15. dan v mesecu. Posamezna številka stane \$1. Letna naročnina je \$10.

Avstralski Slovenec (Australian Slovene) is published monthly. Editor Jože Žohar. Published by Slovene Association Sydney. Letters and photos will not be returned. Anonymous letters will not be published. The material for publication should be delivered before 15th day of the month. Avstralski Slovenec costs \$1 per copy, yearly subscription is \$12.

Vsi dopisi - All correspondence to: Editor, P.O. Box 93, Fairfield, N.S.W. 2165, Australia.

lov brošure je Svobodni razgovori.

Ob otvoritvi novega Triglava, bo tudi to društvo izdalo obširno slovensko prilogo v časopisu *Novo doba*. Upajmo, da je to preludij k ponovni oživitvi slovenskega časopisa Triglav, ki je izhajal pred leti.

Društvo Planica iz Wollongonga zbira denar za kupnjo zemljišča s poslopji, ki bi bilo ravno primerno za njihovo število in potrebe. Njihov apel v obliki pisma si preberite na 11. in 12. strani Avstralskega Slovenca. Tudi vi pri- skočite na pomoč, po svoji zmogljivosti.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

Prijat'li, obrodile so trte vince nam sladko..., tako so gotovo peli doma, ker so imeli dobro letino. Pravijo, da so imeli grozdja veliko in tudi vinček bo dober. Sedaj pa že pada listje z drevja in čuli smo tudi, da je že padel prvi sneg, kar je vse lepo, če bi mi bili tam. Ali tukaj pa je začelo biti zelo vroče.

Kljub vročini je naše slovensko društvo zaživelo. Imeli smo občni zbor. Sedaj imamo novi odbor, ki kar pridno dela in se trudi, da bi izboljšal situacijo v tem težkem času. Vsi vemo, da je veliko delavcev brez dela in da je kriza, ne samo tukaj, temveč po cellem svetu. Ta kriza se seveda pozna tudi pri našem društvu, vendar ne smemo na vse gledati samo s sivimi očmi kajti, nekaj sobot in nedelj je že bilo boljših kot pa pred občnim zborom. Po tem se vidi, da so naši člani in naši prijatelji le dobili zaupanje in voljo, da se zbirajo v naših društvenih prostorih.

LOVSKA DRUŽINA je imela zelo lepo, veselo in uspešno zabavo, na kateri je tudi nastopila naša folklorna skupina PLANIKA. Fantje in dekleta te skupine se zelo dobro vadijo. Seveda, nekaj obrazov je vedno novih, nekaj jih pa tudi izgubi voljo, ampak, volje navadno ne zgubijo otroci temveč starši, ker morajo pripeljati otroke na vaje. To je včasih zelo naporno. Zavedati se moramo, če hočemo imeti dobro folklorno skupino, je za to potrebnih mnogo vaj, ki morajo biti redne. Večina staršev še ni omagala. Upajmo, da bodo še naprej tako pridni, saj jih moram pohvaliti. Tudi naša učiteljica, Ivana Slobodnik, ki uči folkloro je zelo pridna, saj mora vsako vajo prej doma naštudirati s svojim možekom, za katerega pravi, da je dober partner. Poleg folklore vodi Ivana tudi slovensko šolo, kjer je nekaj učencev le pripravljenih, da se naučijo materinega jezika.

Pred seboj imamo zelo važne datume in zelo veliko dela, saj nas čaka miklavževanje, potem pa veliki koncert, ki ga bodo izvedli člani ansambla Ottavia Brajka. Z njimi pridejo tudi člani naše slovenske izseljenske matice. Želimo jim veliko uspeha, sebi pa dobro zabavo. Minilo je že deset let odkar smo imeli glasbeni ansambel v Avstraliji. Lepo nam bo, ko bomo spet poslušali priznane glasbenike in se zavrteli ob zvokih njihove glasbe. Opozoriti pa vas moram, da imamo vstopnice že v prodaji, da jih imamo samo določeno število in se zelo hitro prodajajo. Na sam dan koncerta vstopnic ne bo mogoče dobiti in tudi prostora več ne bo.

Ne pozabite, da imamo letos tudi veliko silvestrovanje in da so vstopnice že na razpolago. Nabavite si jih lahko čimprej pri odbornikih, da kasneje ne bo razburjanja.

V mesecu oktobru in novembru je veliko članov in rojakov slavilo v društvenih prostorih svoje praznike. Čestitamo vsem! Svetujemo vam, da pridete v našo dvorano slaviti, karkoli že slavite. Postregli vas bomo dobro. Za "partije" imamo specialno ceno.

Upamo, da bomo imeli november in december boljši kot oktober in da bomo lahko stopili v Novo leto mnogo bolj veseli.

Leta hitro minevajo, staramo se, toda v srcih le ostanimo Slovenci, ki bi si vsi skupaj lahko zapeli:

... *Zabučale gore, zašumeli lesi,
oj, mladost ti moja, kam odšla si, kje si?*
... *Mladi časi, neužiti klasi,
moja mlada leta niso užila sveta...*

VAŠI POSEBNI DNEVI - NAŠE POSEBNE BRIGE???

Slavite obletnico poroke, rojstni dan, krst, birmo vašega otroka, ali karkoli že? Zakaj ne na društvu? Odbor je pred kratkim sklenil, da ob takih prilikah, ne bo treba ne vam, ne vašim gostom plačati vstopnine. Za vrsto in ceno postrežbe pa se lahko dogovorite z odborom! V nobeni restavraciji za vas ne bodo poskrbeli tako, kot to lahko storimo mi!

Vabljeni

na

MATURANTSKI BALL

ki bo v nedeljo 28. nov. 82 ob 7^h zvečer v

Auburn Town Hall ~ Auburn

Vstopnina: za odrasle \$ 4.00
za mladino in
upokoјence prosto

Vabi Slovenski šolski odbor

**Koncert
Ottavia Brajka
iz Slovenije**

na S.D.S. v nedeljo 18. dec. ob
5. uri. Vstopnice \$10 - otroci
prosto.

POHITITE Z REZERVACIJAMI! ODBOR

LETNI OBČNI ZBOR

Slovensko društvo Sydney je imelo svoj redni letni občni zbor 17. oktobra. Udeležilo se ga je kar lepo število finančnih članov, več kot tretjina celotnega članstva.

Po branju in sprejetju zapisnikov lanskoletnega zbora in izrednega zbora med tem, je predsednik podal svoje poročilo, kjer je med drugim tudi povedal s kakšnimi težavami se je odbor prebijal skozi leto. Kljub nevšečnostim in kroničnemu pomanjkanju delovne sile, je odbor vseeno delal do konca, in to dobro delal. Poudaril je nekatere dosežke in slabosti.

Člani so tudi zdaj imeli priložnost, da postavljajo vprašanja, ki so jih zanimala. Vsi so dobili zadovoljive odgovore.

Zanimivo je, da na letošnjem zboru ni prišlo do "pranja osebne perila" in temu sledeče prepiranje. Iz vprašanj, ki so jih člani postavljali in iz odgovorov, ki jim jih je dajal odbor, je bilo čutiti, da je razumevanje med enim in drugimi in da člani podpirajo odbor, razumejo težave, s katerimi se mora srečavati, in da mu zaupajo. Prvič po nekaj letih, je tako zbor potekal v miru, brez nepotrebnega povzročanja vroče krvi.

Ker ni bilo predpisanega števila kandidatov za novi odbor, so bili sprejeti vsi, ki so kandidirali. Svojo kandidaturo je pred tem preklical samo član, ki se v kratkem odpravlja na daljši dopust v Sloveniji.

Novi odborniki so na občnem zboru izvolili za predsednika Ivana Koželja in za tajnika Jožeta Žoharja.

NOV ODBOR

Na prvi seji so bili privzeti v odbor še: Maks Robar, Josip Farkaš in Ivan Ghern. Na isti seji je bil Stanko Roj izbran za podpredsednika, Maks Robar pa ponovno za blagajnika.

Vsak je prevzel odgovornost, ki mu je bila določena. Odbor je sklenil, da bo delal složno in pošteno za dobrobit društva in njegovih članov.

PROBLEMI KI SO IN ŠE BODO

Odbor se bo moral srečavati z določenimi problemi, ki se vlečejo že nekaj časa. Sprijazniti se bo moral tudi z drugimi, ki še pridejo.

Eden od problemov je državni oddelek za Planiranje in okolje, ki nam ne dovoli, da bi društveno poslopje končali, ker ga hoče odkupiti. Pogajanja zavlačujejo. Država je v finančnih težavah. Poleg rastoče gospodarske krize, velike brezposelnosti, ima še mnoge druge težave in številne stvari, za katere je bolj nujno, da troši denar, kot pa za odkup nekega društvenega poslopja in zemljišča. Odbor bo moral v kratkem nekaj storiti, da se ta zadeva čimprej reši. Denar, ki so nam ga obljubili pred dvema letoma, je zdaj že veliko manj vreden kot takrat.

Nekdanja društvena "Oficirja" (former Association's Officers) tožita društvo, enega od predsednikov, tajnika in drugega člana našega društva za obrekovanje. Društvo, odbor in toženi člani se bodo morali soočiti s to zadevo, ko pride pred sodišče.

Kot vsakdo drug, tako tudi društvo že nekaj časa čuti posledice gospodarske negotovosti dežele in zmanjšane potrošne moči dolarja. Ni nam znano, koliko je naših članov ostalo brezposelnih, nekaj jih je gotovo. Vsi pa vemo, da mnogi delodajalci (na primer: državna železnica in drugi) ne pustijo več, da bi delavci delali nadure. Ker smo skoraj vsi več ali manj zadolženi nam je vsak dodaten dolar prav prišel. Manj takih dolarjev imamo, manj jih lahko napravimo. Nekateri pravijo, da se bo kmalu vse popravilo, drugi nam spet napovedujejo, da bo še slabše. V takih časih ljudje bolj previdno trošijo svoj denar. Zato je povsem utemeljeno pričakovanje, da se bodo obiski na društvu še zmanjšali in s tem tudi dohodek društva.

Precejšen negativen vpliv na društveni dohodek bo imelo tudi policijsko preganjanje pijanih voznikov, predvsem začeni z decembrom, ko bo policija uvedla posebna vozila, nekakšne vrste ambulanto z aparaturjo za merjenje količine alkohola v krvi. Kjer bo to strašilo stalo ob cesti, tam bo policija ustavljala vse voznike po vrsti in vsak bo moral "pihniti v balonček", če je pil ali ne. Voznike, ki bodo imeli v krvi več kot 0.050 gramov alkohola na 100 mililitrov krvi, čakajo ne samo izredno visoke denarne kazni, ampak skoraj gotovo tudi izguba vozniškega dovoljenja. Skoraj noben avtomobilist si tega ne bo dovolil. Zato bodo letos mnogo manj pili.

ono...

Društvo, ki mu je prodaja alkohola eden glavnih virov dohodka, bo to zelo boleče občutilo. Pred odbor se postavlja vprašanje, kaj storiti, če se da kaj storiti. Enaka dilema tare tudi velike avstralske klube, ki imajo celo poker igralne avtomate. Pri nas je vsaj to rešilna bilka, da naši odborniki delajo brezplačno in nam ni treba plačati takse. Veliki, normalni klubi pa morajo svoje delavce drago plačati in plačati tudi davke na dohodek. Ponekod, če ne povsod, v velikih klubih bodo uvedli avtomate, kjer bodo člani lahko preizkusili kolikšna je količina alkohola v njihovi krvi in se potem temu primerno ravnali (če bo avtomat pokazal večjo količino alkohola, kot je dovoljeno, bodo morali počakati, da ta upade, ali jih bo moral pa kdo drugi voziti).

Nekateri klubi bodo sami dovažali in razvažali svoje goste. Drugi bodo uvedli stalne čuvaje na parkirne prostore, kjer bodo lahko pijani člani pustili svoje avtomobile dočim jih bo nekdo drugi peljal domov.

Odbor bo moral o teh problemih temeljito razmisliti in ukreniti nekaj konkretnega, pozitivnega, sicer bo društvo utrpelo preveliko škodo.

Prihajajo veliki prazniki, ko se ljudje hočejo še prav posebno razveseliti in pri tem tudi popiti. Odbor se tega zaveda. Storil bo, kar bo v njegovi moči, da bodo naši člani lahko popili, ne da bi se morali bati, da bodo izgubili vozniško dovoljenje in plačali oderuške kazni državi.

USPEŠEN ZAČETEK

Odbor ni vrgel "puške v koruzo", kljub slabim časom. V sodelovanju z lovsko sekcijo je pripravil lovsko zabavo, ki je bila zelo uspešna.

Zadnji mladinski disko večer je bil bolj obiskan kot kdajkoli prej, in bolj kot je obiskana marsikatera sobota. Te dni bo mladinska odbojarska ekipa tudi odigrala prijateljsko tekmo z lovsko odbojarsko ekipo.

Balinarji se tudi oživljajo, samo

nerodno je, da igrajo več drugod kot doma. Pred kratkim so tekmovali za Istra prenosni pokal pri društvu Triglav, a žal niso nič dobili - nič zato, bodo pa drugič. Petega decembra bodo pri našem društvu tekmovali za EURO FURNITURE prenosni pokal, z balinarji Triglava, Istre in Jadran Hajduka.

Tudi šahisti se še vedno bojujejo na šahovskih poljih. Borbe so trde in krvave, padajo krone in bolijo glave. Šahovsko polje je samo za ljudi močne volje.

OBISK MATICE IN ANSAMBLA IZ SLOVENIJE

Po več kot desetih letih nas bodo končno spet obiskali!

Predstavniki Slovenske izseljenske matice, pesnik Tone Pavček in ansambel Ottavio Brajko iz Izole, bodo svojo avstralsko turnejo začeli v Perthu 29. novembra.

Pri Slovenskem društvu Sydney v Horsley Parku bodo nastopili v nedeljo, 19. decembra ob petih popoldne.

Vstopnice za koncert so že v prodaji, po \$10 po odrasli osebi, otroci imajo prost vstop, a jim ne moremo zagotoviti sedeža. Če pohitite, boste mogoče vstopnice še dobili pri odbornikih.

Zaradi koncerta v nedeljo (in plesa), plesa ne bo v soboto, dan pred koncertom. Društvo bo sicer odprto kot po navadi.

MIKLAVŽEVO

v soboto, 4. decembra

Miklavž se bo pripeljal v posebnem vozilu na Slovensko društvo Sydney v Horsley Parku ob 7. uri zvečer. Prinesel bo majhna darila za VSE otroke, ki bodo na društvu. Če pa hočete otroke še dodatno razveseliti, oddajte vaša darila pred prihodom Miklavža. Ne pozabite, Miklavž pride samo enkrat na leto in drugo leto bodo vaši otroci spet za eno leto starejši!

SANTA CLAUS

arrives to Slovenian Club on Saturday
4th December at 7 p.m. Don't forget!
Small presents for all children!

YOUTH SECTION

On the 21st of November, Sunday, a volley ball match was organised by the Hunter's section of the Club to challenge some of the youth. The match was played down near the swimming pool area where the court has been lined up.

Although the match was meant to be a social event, mainly to play for fun, each team was out to win. The hunters had the team of six and the youth the team of eight. To make things worse the youth had a girl in the team, the purpose, to distract some of the old boys in the Hunter's team and make them play lousy

Fortunately, the move worked, the youths won 3 games to 1 (the best out of 5) and their efforts were rewarded by the losers shouting the winners drinks.

The hunters have asked for a rematch and the next challenge between the hunters and the youth will take place on the Sunday the 5th of December at 4.00 p.m. We would like some support, spectators will be welcome. B.T.M.

* * * * *
* * * * *

Well, being one of the Hunter's section members myself, I did not participate in the "historical" volley ball match between the hunters and the youth, but I did watch the game from afar. I hoped for the best, but my immediate impression was that the hunters with their heavy beer-bellies did not really have much chance against tall and slim youths. Both teams were playing with great impetus and it is logical that one had to lose. The rematch on 5th of December promises to be interesting, bearing probably different results, and different long noses too.

The Committee is happy that our youth wish to be actively involved in social life of the Club. Since that is so, the Committee will organize not only volley ball matches but also table tennis and other sporting matches. If the interest will be continued and growing, the Committee will see the reason for purchasing the necessary sporting equipment.

The Committee would like to see the Youth section developed so that it has its own Youth Committee that would be willing to take over some responsibilities in leading the youth, organizing their functions, sporting events, etc. The present management of the Club realizes that our social life does not necessarily depend on and start and end with drinking, gambling, polkas and waltzes only. The sooner everyone of us realizes that the better.

Youth, we appeal to you, choose some persons from among yourself, people that you like and trust them in leading your section. We, the managing Committee will assist you in every possible way in any reasonable and worthwhile cause. Please, discuss all this with your friends and come forward with your ideas, your propositions. Do not hesitate to contact Clubs President Mr. Ivan Kozelj or the Secretary Mr. Joze Zohar, in regard to the above suggestions. J.Z.

DISCO NIGHT

3rd December, 1982, 8 p.m.

COME WITH YOUR FRIENDS AND ENJOY THE EVENING IN THE INTIMACY OF THE DISCO ATMOSPHERE AT THE SLOVENIAN CLUB AT HORSLEY PARK, WHERE NOW THEY DO SHOW THAT THEY CARE!!!

DRAGI ČLANI!

Kot vidite, so tudi lovci vesele in žive narave - tudi pri vsem delu.

Pred kratkim smo pri strelišču zabetonirali steze, tako da zdaj lahko hodimo vedno po trdem. Med steze smo nasuli dva tovornjaka dobre zemlje, v katero smo posejali travo. Zemljo nam je podaril naš dober lovec, g. Jože Farkaš.

Do strelišča smo napeljali tudi vodo in elektriko. To sta organizirala g. Lojze Gominšek in g. Franc Mramor s sinovoma Davidom in Johnom.

Končno smo tudi od policije že dobili dovoljenje, da lahko imamo ob sobotah in nedeljah strelišče odprto. Kot vse druge organizacije, ki imajo strelišča, je policija registrirala tudi naše potem, ko je bilo vse urejeno po njihovih predpisih. Dovoljenje je v vitrini v društveni veži, kjer si ga lahko ogledate.

Lovska veselica 6. novembra je bila zelo dobra - dvorana je bila polna. Imeli smo pa tudi dobro glasbo, saj so igrali "ALPSKI ODMEVI". Glasbo smo podaljšali do enih po polnoči. Ta večer smo imeli tudi bogato loterijo. Pri hrani lovskih specialitet ni zmanjkalo. Zahvaliti se moramo vsem ženam lovcev, ki so napekle toliko dobrega domačega peciva.

Zdaj vidite, da smo res lovci.

24. novembra smo imeli sestanek - teden dni prej kot po navadi, ker je bilo preblizu lovske veselice. Na tem sestanku smo sprejeli štiri nove člane: g. Ivana Šimiča, g. Antona Okorna, in dve deklici, ki sta si pozeleli biti v tej sekciji, Brigito Gherm in Danielo Sola. Lovska sekcija zdaj šteje 54 članov.

Če kdo želi postati lovec, naj se nam javi vsako prvo nedeljo v mesecu ob treh popoldne pred lovskim sestankom. Dobrodošel je vsak, mora pa biti član Slovenskega društva Sydney.

Pred prejšnjo lovsko sejo, to je bilo 3. oktobra, je naš starešina in lovski boter, predal lovske knjige in izjavil, da odstopa od lovske sekcije.

Ko smo imeli 24. oktobra sestanek, smo imeli volitve za starešino, podstarešino, tajnika in blagajnika ter dva odbornika. Lovci se niso strinjali s tem, da bi volili ponovno druge razen starešino in podstare-

šino. Blagajnika smo že imeli, to je gospa Heidi Farkaš, katero smo samo potrdili, pa ne samo kot blagajničarko, ampak tudi kot tajnico lovske sekcije.

Za starešino so izvolili g. Draga Raberja, ki je dobil 22 glasov, za podstarešino pa Janeza Klavžarja, ki je dobil sedem glasov.

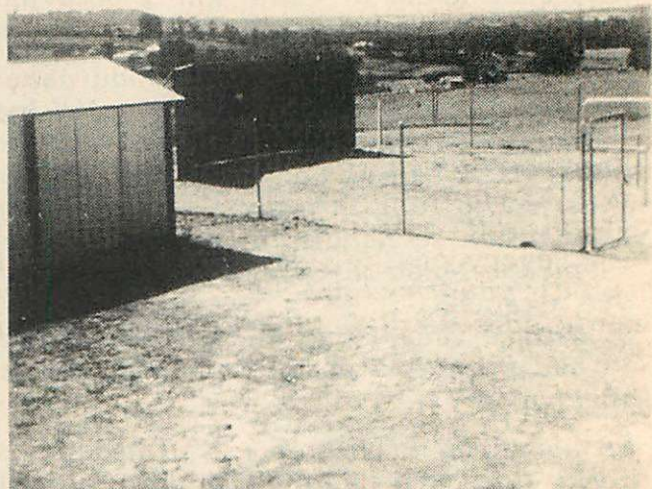
Lovske večerje po sestankih lovci vedno pripravijo dobro in okusno. Zadnjo večerjo so pripravili: g. Jože Sirotnka, g. Josip Farkaš in g. Drago Raber.

Hvala vsem, ki se trudite in žrtvujete svoj prosti čas in denar, da so naše večerje dobro organizirane in uspešne.

Ne pozabite, da lovci hodimo tudi na piknike. Naslednji bo v kratkem, mogoče še pred Novim letom. Izbrali si bomo zelo primerno mesto, kjer bomo lahko pekli tudi meso na žaru, lovili ribe in igrali razne športe.

Ne pozabite torej, da na Slovenskem društvu Sydney obstaja lovska družina, poleg drugih sekcij in športov.

Drago Raber

Pogled na lovsko uto in strelišče. Lovci so na notranji strani strelišča ob ograji napravili betonske steze in posejali travo.

PLANICA

DRAGI ROJAK, ROJAKINJA!

Dovolite nam, da vas tokrat malo presenetimo z našim pismom. Prepričani smo, da se bo vsak izmed vas potrudil, da bo istega prebral, čeravno bo precej daljše in drugačne vsebine kot smo pa tega vajeni.

Najbolje bo, če kar preidemo na zadevo, zaradi katere vam tudi pišemo to pismo. Vsi dobro vemo, da si Slovenci v Wollongongu že več kot deset let prizadevamo, da bi tudi mi prišli do svojega zemljišča, oziroma svojih društvenih prostorov.

Po dolgoletnem čakanju in pa po prizadevanju posameznikov, se nam je končno le ponudila priložnost, da se nam dolgoletne želje tudi enkrat uresničijo, in to enkrat za vse. Tokrat lahko ubijemo tri muhe na mah, kot temu pravimo.

Še prej pa moramo pozabiti na politično in versko prepričanje vsakega posameznika, ker končno le živimo na drugem koncu sveta in imamo tudi to možnost, da ima vsak po svojem svobodne misli in nimamo pravice, da jih kateremukoli izmed nas skušamo odvzeti.

Nekateri izmed vas morda že vedo zakaj se gre, ostalim bomo skušali po svojih močeh obrazložiti.

Pred kratkim je prišlo na tržišče V Figtree-ju zemljišče-premoženje, na katerem stoji že: 1. zidana cerkev, 2. zidana dvorana, 3. zidana hiša. Do sedaj je to premoženje pripadalo Angleški Cerkvi, ker pa za njihove razmere ni dovolj veliko, so se odločili, da dajo na trg, oziroma na prodajo. Cena vseh treh zgradb je bila \$165,000.00. Nam je uspelo, da smo ceno znižali za \$10,000.00 in sedaj nam je na razpolago, da se odločimo, oziroma pokažemo, kaj smo mi sposobni storiti.

Če pogledamo na številke vemo, da je to precej denarja, vendar pa ne smemo obupati preden začnemo razmišljati, da je to edinstvena priložnost, na katero smo čakali že tako dolgo.

S predračuni smo prišli do zaključka, če bi vsaka družina prispevala vsaj \$500.00, bi takorekoč lahko to kupili kar z gotovino, vemo pa da vsi nismo enaki in prepustimo vsakemu posamezniku, da se odloči za vsoto, za katero misli, da bi bila primerna.

Preden gremo naprej, še nekaj podrobnosti glede teh treh zgradb:

1. Cerkev je popolnoma opremljena in ima 16 klopi, katere lahko sprejmejo do 120 vernikov. Stene v cerkvi so zelo okusno dekorirane z lesenimi tapetami, v cerkvi ostane tudi prižnica, prav tako male orgle, ki so nam jih pustili z naknadnim pogajanjem. V cerkvi je tudi še majhen prostor, ki se uporablja kot pisarna za poroke, krste itd.
2. Dvorana se nahaja za cerkvijo in ima prostora za okoli 80 ljudi, če se organizira zabava. Poleg je tudi velika kuhinja, v dvorani je majhen oder, zunaj pa sta tudi dve stranišči.
3. Hiša je zelo velika in ima tri spalnice, z vsemi ostalimi prostori, je zraven še poseben prostor s posebnim vhodom, namenjen za duhovnika. K hiši spada tudi pokrit parkirni prostor.

To naj bi bil kratek opis tega naselja (slovenskega?). Za dvorano je tudi prostor za parkiranje okrog 40 avtomobilov. To zemljišče je imela Angleška Cerkev v najem od Departmenta za izobraževanje in to za minimalno najemnino; pravijo, da so plačali le nekaj dolarjev na leto. Prepričani smo, da bo Department dal ta kos zemljišča tudi nam v najem, katerega bomo uporabili za parkiranje in pa kot prostor za barbecue.

Samo premoženje se nahaja na Princess Highway v Figtree, z leve strani je zemlja od železarne, zadaj je šola, na desni strani je edina privatna hiša. Spredaj je stari del Princess Highwaya, ki se tudi lahko uporabi za parkiranje za okrog 30 avtomobilov.

WOLLONGONG

Cerkev, dvorana, hiša, primerno in lepo. Bo to kmalu last Slovencev v Wollongongu in njegovi okolici?

razveljavi. Položili smo tudi \$1,000 depozita. Vso zadevo smo predali advokatu (H. Hanson, tel. 042 291 866), za kar se lahko vsak posameznik prepriča sam. Na razpolago vam je tudi predsednik na tel. 042 847 364, štiriindvajset ur na dan.

Advokatu smo dali tudi potrebne podatke, da se tudi registriramo, ker drugače ne moremo kupiti nepremičnine, oziroma si napravimo dvakratne stroške. Registracija bo gotova čez tri tedne.

Klub Planica ima na banki \$22,000.00, kar smo zbrali - prihranili od prireditev. Potrebna na pa je še najmanj polovica denarja, ostalo pa si potem moramo izposoditi. Bili smo že na banki, kjer imamo dobre izgleda, da nam dajo posojilo, kar bo odvisno od tega, koliko denarja nam bo uspelo zbrati.

Sedaj pač moramo iti vsi skupaj in pozabiti na morebitne zamere, ker nam v nasprotnem slučaju ne bo uspelo. Samo zamislite si, kakšno lepo darilo bi si kupili za Božič in novo leto 1983!

Hišo bi dali v najem in bi tudi dobili okrog \$5,000.00 najemnine na leto. Omenim tudi naj, da so odborniki sami pripravljene prispevati okrog \$8,000 v ta namen.

V kratkem pridemo v stik tudi z g. patrom Jenkom, da vidimo, kaj lahko on stori za nas in svoje vernike v Wollongongu.

Končujem pismo v prepričanju, da bo tudi tokrat veljalo geslo:

V SLOGI JE MOČ!

*Za odbor,
Ivan Rudolf, predsednik*

Zgornje pismo so dobili člani in prijatelji slovenskega kluba Planica v Wollongongu. Poslano je bilo tudi nam in ga objavljamo v celoti z namenom, da bi mogoče tudi vi bili voljni priskočiti Planici na pomoč. Vsak darovan dolar bo pripomogel, večje vsote bi pa vzeli tudi kot brezobrestno posojilo (promisory notes). Rojaki že darujejo vsote med sto in tisoč dolarji. Obljubljeno vsoto lahko dajete mesečno po obrokih. Če boste darovali, telefonirajte predsednika Planice Ivana Rudolfa na tel. 042 847 364, ki vam lahko da več pojasnil in navodil. Slovenci, pokažimo solidarnost do rojakov v Wollongongu!

Bili smo tudi na občini glede možnosti, da bi se pozneje dvorana povečala in imamo tudi pismo, da se dvorana lahko poveča.

Tudi prehod čez cesto je kontroliran s semaforji in to ravno ob središnji zemljišča. Urejen je tudi posebej dovoz in odvoz, kar je zelo pomembno.

Kakor vidite, taka priložnost se ponudi samo enkrat v petdesetih letih. Torej, če tokrat ne bomo šli vsi skupaj, lahko rečemo, da Slovenci v Wollongongu ne bomo nikoli in nikdar imeli nekaj svojega.

Mi smo že sklenili začasno pogodbo z agentom in imamo čas samo do 22. decembra 1982, da zberemo denar, ker v nasprotnem slučaju se pogodba

Septembra 1949 so me napotili v kamp blizu Beljaka. Tu je bilo pravo zbirališče beguncev, med njimi tudi veliko Primorcev, ki so čakali na nadaljnji transport. Morali smo obirati sadje in opravljati priložnostna dela. Dobili smo tudi nekaj denarja, da smo si lahko kupili najnujnejše. Po treh mesecih so nas odpeljali v kamp v Baniolliu, blizu Neaplja. Tu smo dva meseca živeli v bivši vojaški kasarni in čakali na odhod v Avstralijo. Življenje je potekalo podobno kot v "lagerju" v Avstriji.

Po petih mesecih smo končno dočakali ladjo. Vkrkali smo se v Neaplju. Bili smo sami neporočeni in poročeni moški brez otrok. Vožnjo smo preživeli v podpalubju. Medtem časom sem se spoznal s štirimi Slovenci. Vendar smo se po prihodu v Avstralijo ločili in nismo obdržali medsebojne stike.

Po mesecu dni vožnje smo se izkrkali v Melbournu."

Potek poti ostalih povratnikov, ki so kasneje potovali z IRO, je bil podoben. Sčasoma so se izboljšale razmere na ladji, begunci so postali potniki drugega in tretjega razreda, vstop na ladjo ni bil več omejen s spolom in stanom, med vožnjo so se organizirano učili angleškega jezika.

B) Povratniki, ki so si SAMI PLAČALI POT, so potovali z letalom iz Ljubljane ali Dunaja.

4. PRIHOD V AVSTRALIJO

Prihod v novo okolje je pomenil "prelomnico v načinu življenja" (25) povratnikov.

Romanjkanje denarja, problemi z zaposlitvijo in komuniciranjem zaradi neznanja angleškega jezika, stanovanjske težave, občutek zapostavljenosti zaradi nepoznavanja avstralske kulture in življenja, občutek osamljenosti, diskriminiranosti od ostalih etničnih skupin in močno domotožje - vse to je vplivalo na različno stopnjo prilagoditve in vključitve "New Australians" v nov življenjski stil in okolje.

A) BIVANJE

Vsi izseljenci, ki so potovali z IRO, so se izkrkali v Melbournu. Od tam so jih odpeljali v "hostel" Bonegilla. Pogodba z IRO jih je omejevala pri izbiri poklica, hkrati pa je bil s tem rešen njihov začetni problem bivanja. Dokler si niso materialno opomogli, so stanovali v pločevinastih zgradbah; dobivali so brezplačno hrano (predvsem ovčje meso), opravljali delo, ki jim je bilo dodeljeno in obiskovali večerne tečaje angleškega jezika.

Slabi življenjski pogoji so vplivali na to, da se je vsak posameznik hotel čim hitreje osamosvojiti in si najeti lastno stanovanje. Dolžina bivanja v "hostlu" je bila odvisna od vsote njihovih prihrankov.

Skupina povratnikov, ki je potovala z letalom, je ves čas svojega bivanja živela v Sydneyu ali njegovi okolici (v Wollongongu). Ker so, potovali v lastni režiji, je večina med njimi imela znanca ali sorodnike v Avstraliji, ki so jim pomagali poiskati delo.

"S seboj smo prinesli dovolj denarja, da smo si po nekaj tednih najeli dvosobno stanovanje." (26) Poleg tega je bila avstralska vlada naklonjena novim doseljencem in jim je z ugodnimi krediti pomagala do hitrejše materialne osamosvojitve.

Pater iz Plečnikove cerkve je imel zagotovljene vse življenjske pogoje v slovenski cerkvi v Merrylandsu. Stanoval je z ostalimi slovenskimi duhovniki in sestrami in imel neposreden stik z večino Slovencev v Sydneyu.

51-letni inženir se spominja svojega prihoda v Avstralijo takole: "Z družino smo potovali z ladjo. Pristali smo v Sydneyu in odšli v "hostel" z ostalimi imigranti, ker nisem imel poznanih v Avstraliji. Dobili smo dve majhni soboci v upanju, da bom čez nekaj dni dobil obljubljeno službo, s čimer bi se stanovanjski pogoji izboljšali. Vendar, kot sem izvedel, je bilo moje delovno mesto že zasedeno. Vedel sem, da z družino ne bom mogel živeti v tako slabih pogojih. Zato sem preko posrednika za službo v "hostlu" uveljavil svoje kvalifikacije in šele čez štiri mesece dobil ustrezno delo v državnem podjetju. Če se mi to ne bi posrečilo, bi se vrnil domov."

B) DELO

Z ozirom na to, kako so si povratniki pridobili prvo delo, razločimo tri načine:

- delo v "hostlu" in kasnejše napredovanje
- delo, ki so si ga poiskali sami
- zagotovljeno delovno mesto

Tisti, ki so živeli v "hostlu", so morali na začetku svojega bivanja v Avstraliji opravljati točno določeno delo. Med njimi je bilo tudi nekaj izjem; ti so si sami poiskali službo. (27)

Po odhodu iz "hostla" so spremenili delovno mesto zaradi boljšega zaslužka.

"Slovenci so v Avstraliji cenjena delovna sila. Hitra prilagoditev na nov delovni urnik in delo ter pridnost sta jim pomagala, da so v zelo kratkem času napredovali na delovnem mestu. Tako so si pridobili kvalifikacije brez šolanja, samo s svojimi sposobnostmi. Večino je na začetku k temu spodbujala želja po čim hitrejšem in čim večjem zaslužku, da bi se s prihranki vrnili domov." (28)

Dela, ki so jih opravljali Slovenci v času njihovega življenja v "hostlu", so bila v večini fizično naporna in slabše plačana. Dve ženski z osnovnošolsko izobrazbo sta bili delavki za tekočim trakom, enega so poslali v Snowy Mountains blizu Sydneya, kjer je opravljal fizično delo pri gradnji jezov in hidrocentrale. Upokojenec iz Metlike je bil vrtnar,

njegova žena-varuška otrok v otroškem vrtcu. Kamnosek iz Ljubljane je obiral sadje. Orodjar in RTV tehnik pa sta si že po enem tednu sama poiskala delo v obrtnih delavnicah.

Zanimiv je primer povratnice, ki se je poročila v Avstraliji.

"V času prihoda v Bonegillo sem bila noseča in so me poslali v poseben "hostel" za noseče imigrantke. Dela nisem smela opravljati vse do poroda. Poleg hrane in prenočišča sem imela na voljo tudi zdravniške preglede.

Moža so zaposlili v rudniku, zelo daleč stran od "hostla". Po porodu smo si z njegovimi prihranki najeli stanovanje v Sydneyu. Šele po letu dni, ko nisem imela več statusa porodnice, sem se zaposlila v tovarni, kjer so izdelovali zamaške za Coca-Colo. Bila sem delavka za tekočim trakom."

Razen dveh, ki sta ves čas pogodbe z IRO opravljala enako delo, so si ostali Slovenci približno po šestih mesecih poiskali novo službo. Odšli so v Sydney in Melbourne, kot napr. zakonca iz Metlike:

"Po dveh letih smo šli ven iz "lagerja" u Sydney, tam smo se pa zaposlili, jazt za bolničarko u dom unemoglih, seveda sem prej hodila u večer - ne šole. Mož je delav pa u tovarni na stroju ventolatore ter smo tudi bli na tem mestu do zadnjega." (29)

Trgovka iz Sevnice je po poroki s hrvaškim emigrantom pustila delo v tovarni. "S prihranki sva kupila staro hišo v Sydneyu, jo obnovila in prodala. Takšen biznis je prinesel veliko denarja. Zato sem jaz ostala doma z dvema hčerka, mož pa je preprodajal obnovljene hiše."

"Obiranje sadja v "hostlu" je bilo slabo plačano delo. Ker s poklicem kamnoseka nisem našel zaposlitve, sem končal kuharski tečaj in postal najprej kuharski pomočnik, kasneje pa kuhar v državni bolnici v Sydneyu", je povedal 52-letni upokojenec, ki danes živi v Ljubljani.

RTV tehnik iz Maribora si je po prihodu v "hostel" že po nekaj dneh poiskal delo. "Hodil sem od trgovine do trgovine z radio in TV aparati in iskal delo. Nek trgovec me je napotil v eno največjih servisnih delavnic v sklopu tovarne za radio in TV sprejemnike. Vem, da sem skoraj zadnje pfenige porabil za taksi, ki me je pripeljal na drugi konec Melbourne, cca. štirideset kilometrov daleč. Stopil sem v to veliko servisno delavnico. Ker seveda nisem znal angleško, sem začel klatiti po slovensko. Nihče me ni razumel. Takrat se je oglasil nek Holanec v nemščini. Dopovedal sem mu, zakaj sem prišel. Peljal me je k šefu, kjer sem mu z rokami in spričevali dokazoval, kaj sem. Seveda, dokumente še pogledati ni hotel. Naročil je Holandcu, da naj v delavnici pokažem, kaj znam. Na mizo so mi dali radio s štirimi napakami, katere sem odstranil, tako da je zopet igral. Tako sem dobil delo. Moja prva tedenska plača je bila 12.20 avstralskih dolarjev, pet dolarjev smo z družino porabili za življenjske stroške, vključno s plačevanjem podnajemniške sobice in kuhinje, ostalo smo varčevali." (30)

Po dveh letih dela je postal obrtnik z lastnim RTV servisom.

Tisti, ki so imeli znance v Sydneyu, so si lažje poiskali zaposlitev. Turistični vodič iz Trboj je pasivno govoril angleško. V prvem mesecu življenja v Avstraliji sta z ženo živela pri prijatelju - Angležu, ki mu je pomagal najti delo receptorja v nekem hotelu. Z ženo sta najela stanovanje in začela šivati kravate. Zaslužek je bil dober, zato sta zaposlila še dve Slovenki. Medtem časom se je, takrat 36-letnemu izseljencu, ponudila možnost delovnega mesta ročnega delavca v tovarni. Sprejel je delo. Delal je od 7.30 do 16. ure pet dni v tednu. Ker je dobro računal, je napredoval in dobil službo v administraciji, kjer je ostal do upokojitve. →

V Wollongongu se je uveljavil avtoličar iz šenčurja. Emigriral je skupaj z ženo in otrokoma. "V Wollongongu smo poznali ženino sošolko. Pri njej smo živeli nekaj dni dokler si nisem našel dela v železarni. Bil sem fizični delavec. Plača je zadoščala, da smo si najeli hišo nekega trgovca. Žena zaradi otrok ni bila zaposlena. Po enem mesecu sem odpovedal službo, ker sem se hotel zaposliti kot avtoličar. V tem času sem se že naučil nekaj angleških besed in sem kmalu našel delo v privatni avtoličarski delavnici. Bil sem dobro plačan delavec. Po šestih mesecih sem s pomočjo kreditov odprl lastno delavnico v spodnjem delu hiše."

Delo, ki je čakalo patra v Merrylandsu, je bilo primarno duhovniškega značaja, poleg tega je bil učitelj slovenščine v sobotni šoli za slovenske otroke, pomagal pa je tudi socialno problematičnim Slovencem, ki se niso mogli vključiti v avstralsko družbo.

C) OSAMOSVOJITEV

Slovenci so z redno zaposlitvijo začeli prejemati redne tedenske dohodka. Skromno življenje (varčevanje pri hrani, nakupu obleke in drugih materialnih dobrinah) ni zahtevalo velikih izdatkov. Zato so lahko v kratkem času (od šest mesecev do enega leta) privarčevali dovolj denarja za najem stanovanja in nakup avtomobila. Večina si je pomagala s krediti, ki jih je avstralska vlada dajala novonaseljencem.

Lažje so se osamosvojili zakonci brez otrok in neporočeni imigranti. Vendar, tudi obe družini (iz šenčurja in Ljubljane) nista imeli večjih težav, saj so dohodki obeh očetov omogočali življenje v normalnih pogojih.

Po nekaj letih so odkupili večjo ali manjšo stanovanjsko hišo z vrtom. Med prvimi elementi notranje opreme so si nabavili hladilnik (zaradi vročega podnebja) in televizor (ob katerem so preživljali svoj prosti čas in se učili angleščine).

Avtomobil, kot osnovno prevozno sredstvo v Avstraliji, je postal nepogrešljiv v vsakdanjem življenju.

Materialna osamosvojitev je bila prva stopnja vključevanja informatorjev v avstralsko družbo.

S študijo Brede Čebulj bomo nadaljevali v prihodnji številki. Takrat bo na vrsti poglavje ŽIVLJENJE V AVSTRALIJI.

. M I K L A V Ž E V A N J E

v soboto, 4. decembra

VABLJENI STE, DA PRIPELJETE SVOJE OTROKE NA TO TRADICIONALNO PRIREDITEV, KJER JIH BO MIKLAVŽ VSE OBDARIL S SKROMNIMI DARILI. PRIHOD MIKLAVŽA OB SEDMIH ZVEČER. REZERVIRAJTE SI PROSTOR. ZA PLES BO IGRAL ANSAMBEL ALPSKI ODMEVI. DOMAČA HRANA.

The places you can store a Pacific 14 are numerous.

And perhaps the only thing more amazing than what the Pacific 14 will fit into, is what will fit into the Pacific 14. All the clothes in this photograph, for instance.

While there's room for all these clothes on the inside, there's also room for something else.

A dryer on top.

The gentle tumble washing action gives your clothes a longer life better economics and superior wash results, while using less water, an important feature in areas where the water is precious.

With the Pacific 14, you get all the features you'd expect and more.

For instance, the wash bowl is large and made of stainless steel.

There's an automatic dispenser to ensure even distribution and economic use of detergents and conditioners.

There are 14 wash programmes to suit all washable fabrics.

But with the Pacific 14 you get something else.

Suspamat. A special shock absorbing system that greatly reduces noise and vibration.

Already there are over 3 million Pacific tumble action washers in use around the world.

Due to their years of proven reliability Pacific have extended their warranty to 2 years.

That's double that of other washing machines.

The Pacific 14, now available at selected retail outlets.

Or contact Gorenje Pacific, 8 West Street, North Sydney, N.S.W. 2060.
PH: 929 5277

Fits your lifestyle

pacific
by gorenje

Danijela Hliš Thirion

MOJA LJUBIMKA POMLAD

Tiho, tiho je prispela,
vse prav vse je spremenila,
rekla je, da bo ostala,
vse ljudi bo obdarila ...

Mirno, mirno zdaj počiva,
življenje žubori kot potok,
ona srečna je in ponosna,
spet nam žejo po življenju je zbudila.

Tiho, tiho zdaj odhaja,
moja ljubimka pomlad,
le hudomušno se obotavlja,
nerada prepusti poletju svoj grad!

Danijela Hliš Thirion

POTEPUH SANJARI

Narival bi rad drevo življenja,
veje bile bi moje sestre, ki jih nimam,
listje moji majhni bratje, ki jih nimam.

Korenine bile bi moj oče in mati,
niti poznal vaju nisem, moja mati!

Narival rad bi drevo življenja,
visoko, mogočno, polno hrepenenja,
polno ljubezni, drevo življenja!

Potepuh sem, hranim se iz vaših smeti,
samotar sem, živim vaše zgodbe iz starih časopisov,
siromak sem, izogibam se vseh ljudi,
a vendar hrepenim po drevesu življenja, sit sem le opisov!

Danica Petrič

JESENSKA MELODIJA

V mojem srcu je mir
kot neskončna snežna planjava
in tiha, skoraj otožna radost,
kot blede sončna bleščava.

Zdaj, ko so želje -
utrufene ptice zaspale,
so upi otopeli kakor kralji,
ki v mrzli sapi niso pognale.

Vera Horvat

POMLAD

Mojo pomlad
Občutila sem
Samo v snu,
Samo v pesmi.

Kot kri, iz rane
Tečejo mi solze,
Dočim se nad vodo
Mesec ogleduje.

Pusti me nocoj,
Da počivam,
V sencu trnja
Tvojega objema...

Dočim moje ustnice
Iščejo poljub,
Cvetje umira
Od ljubezni.

Dišeči veter
Pomladni tih,
Ovnele želje
Zbira v stih.

Mojo pomlad
Občutila sem
Samo v snu,
Samo v pesmi.

(Prevod: J. Ž.)

Vera Horvat

DVAJSETO STOLETJE

Ptice, sonce
In nebo se žalostijo,
Zvezde daljne
Nad planetom
Razjokane hitijo...
Za človeka
Najlepšega veka.

(Prevod: J. Ž.)

Andrej Gustav Marčok

PESNIKOVE ZORE

Noč pred razpadanjem vsakodnevnim,
iz vzhoda, trn jutra se ji v srž zadira,
megla bi jo lahko raztegnila, ali
sonce jo pred seboj razdira.

Odkrito okno vsrkava svežo zoro,
tišino ruši listje padajoče z vej,
za mizo z negotovim upanjem nekdo sedi,
v beležki, še ena noč bo neprespana.

Spominjanje telo ostarelo pomlajuje,
misli-davno-zaplavale z barko naloženo z ideali,
ali, vse se razbije ob čereh časa,
ko je laž z nezvestobo samo sebe dohitela.

Na srcu, nevidni meč nevidno seka rano,
postane žrtev tega minevajočega dvajsetega veka,
belo nedolžnost papirja roka s svinčnikom kali,
a sam ne ve, kaj ga krojeno z usodo, jutri čaka.

Med tem ko dnevi z realizmom ustvarjajo ta čas,
v nočeh, um budno razmišlja o vsemu,
božan z jutranjim svitanjem pričakuje zoro
in z novorojenim stihom resnice, trga njeno srž.

Neutrudno beleži mnoge stvari kajti,
pomniti vse, prehitro bi duša postala tesna,
a izkušnjo življenja grehota je pozabiti,
enkrat, kdo ve, mogoče iz vsega nastala bo tudi pesem?

Stihi; vložki mnogih nesanzanih sanj,
predpostavka; enkrat jih bodo žejno goltale neke oči,
neslišno, v mnoga srca so presajene pesnikove misli,
a uspeh na vidiku; s peresom so okrašene nemirne noči.

In kadar zložene besede kot tiha reka zažuborijo,
v trenutku oddiha pesnik priččenja razumevati;
lovorike dobre pesmi so na kraju nedogledne poti,
a da bi prišlo do polnega cilja, življenje po trnjevi poti koraka.

Pa vendar, neki ponos v njemu stalno bedi
in izčrpano moč za novi stih mu vdano vrača,
krona označbe slavne priznanje je vsemu, ali,,,
materino besedo pustiti zarodu, največja je plača.

(Prevod: J. Ž.)

Vera Horvat

UP

Kakšno je moje življenje
Brez sončnega sijanja,
Kakšno je moje srce
Brez tvojega objema?

Kot otožna jesen,
Ko ogolijo veje,
Kot puste noči
Dokler se zora ne prismeje.

Poletje že umira
In vrtovi se sušijo,
Zapuščena polja
Se v megli dušijo.

Moči več nimam,
To se vidi zdaj,
ali srce še vedno upa,
da prišel boš nazaj.
(Prevod: J. Ž.)

Vera Horvat

VEK

Vek je likalnik,
ki izravnava
Nagubančeni čas.

Čas je os
Okoli katere se
Obračajo vek,
ki se nikjer
Ne morejo srečati...
Samo v človeški zavesti.
(Prevod: J. Ž.)

Divji kostanji pred cerkvijo so bili goli in žalostni, vsaj taki so se zdeli Vanušu. Rajši bi videl bogato zelene veje z belkastimi cvetovi, ali pa takrat, ko že listje začanja rjaveti in je na tleh vse polno kostanjevih plodov. Preteklo jesen sta z Lajoševim Pištekom obmetavala zvonik in pri tem razbila barvno steklo na oknu. To jima je takrat cerkovnik nategnil ušesa! Nesramnež je vse povedal tudi staremu očetu, ki pa za tako stvar ni nič rad slišal in je Vanuša pošteno našeškal s pontovčevo vejo. Zdaj je z nekakšno mrzko silo mimogrede pogledal na novo steklo in se pustil, da ga je stara peljala za roko s seboj do klopi na desni strani cerkve.

Peglarju se je dozdevalo, da ga vsi ljudje opazujejo, kot da bi brali njegove misli. Potegnil si je klobuk nižje na čelo, poškilil dol proti Farkašovemu dvorišču in nato obesil pogled v bel kup snega ob kostanju, pa ne za dolgo. Med ljudmi je nekoga iskal in ko ga je opazil, se je napolnil proti njemu. V cerkvi je zbor ob spremljavi orgel pel "Trdi grad...".

"Vidiš, ravno tebe iščem, Franček," je Peglar ogovoril enega od moških, ki so stali v gruči pred stopnicami. Stisnila sta si roke.

"Vem, Franček, da prodajaš eno od svojih njiv dol ob meji, pa bi se rad s teboj o tem malo pogovoril. Pridi, greva k Farkašu na špricar," je Peglar dalje dejal.

Franček, Roganov, kot so mu po domače rekli, je živel na majhni kmetiji blizu državne meje. Ni bil domačin, zato mu ljudje niso preveč zaupali. Takoj po vojni, ko so nekateri Avstrijci, živeči na tej strani meje, zapustili vse svoje zemljiško premoženje in se odselili v notranjost Avstrije, so oblasti to premoženje začasno podržavile. Nato so začeli sem iz drugih krajev Slovenije naseljevati ljudi, ki so v vojni vse izgubili, med njimi tudi Roganovi.

Javna skrivnost je bila, da je Franček tihotapil. Kako, da ne bi, ko pa je živel tako blizu meje in na tako samotnem kraju v Ocinju. Pravili so, da je z avstrijskimi cigareti in drugim podkupoval obmejne stražnike.

Ko sta se vsedla k prazni mizi v kotu gostilne in je Peglar prinesel naročena špricarja, je Franček potegnil iz žepa zavojček cigaret, kajpak avstrijskih, in jih ponudil tudi Peglarju. Peglar, sicer navajen grenke Drave, je z zadovoljstvom sprejel.

"Franček, v resnici me ne zanimajo tvoje njive, ker so prvič predaleč, drugič pa tako nimam denarja, da bi jih kupil. Zanima me nekaj povsem drugega."

"Sem si kar mislil. Hočeš mogoče kakšno stvar iz Avstrije?"

"Ne, zdaj nočem nič iz Avstrije. Sam bi rad šel tja, saj me razumeš, kaj mislim?"

"Tako torej, tudi ti? Ne vem, kaj vam je, ljudje moji. Ampak, ali veš, kako so obmejne straže poostrene?"

"Seveda, slišal sem. Franček, ti si tako blizu tam, da lahko opazuješ vojake na obhodu in boš gotovo vedel, kdaj je najbolj varno."

"Že, že. Ampak, se zavedaš, kakšna odgovornost je to za mene - kaj se meni lahko zgodi, če me dobijo, da sem ti pomagal?"

"Plačal ti bom, Franček, ti pa najdi pravi čas in kraj, da ne bo nevarnosti, ne za tebe, ne za mene, vendar ne pred pomladjo, predno sneg povsem ne skopni."

Peglar je prinesel še dva špricerja, Franček pa mu je dal zavojček cigaret kar tako. Potem sta še dolgo govorila in si navsezadnje tudi segla v roke, kot da bi se za nekaj pogodila. In ljudje, ki so ju videli so mislili, da se pogajata za Frančekovo njivo.

Po maši se je krčma napolnila, ta je hotel to, oni ono. Farkaš in njegovi hčerki so tekali med mizami in točilnim pultom kot da bi bil sodni dan.

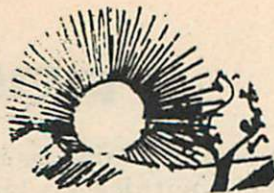
Tudi Roganov Franček se je trudil, da bi vnovčil čimveč avstrijskih cigaret, saharina, kremenčkov in kdo ve še kaj vse, kar je bilo skritega v njegovih številnih in neskončno globokih žepih.

Duhovnik, ki se je pridružil malo kasneje, se je z nekom dogovarjal o poroki za pusta. Od časa do časa je nagnil kozarček z žganico in zraven vselej malo pokašljal.

Ja, poroko bomo že opravili, saj to zmeraj radi storimo, je dejal duhovnik.

Gospod, no, saj veste, da ne bo zastonj, pa še zraven boste na kosilu, je povedal človek.

Z GORIČKEGA

Pomlad je bila zgodnja in topla. Po goričkih hribih in dolinah so cvetele češnje in jablane in vse ostalo, kar ob tem času cveti. Tudi v zraku je bilo čutiti nekaj mamljivega, sladko opojnega in vznemirljivega. Trava v sadovnjakih in travnikih je bila polna pisanih divjih rož.

Topoli ob glavni cesti so se pokrili s svetlozelenimi lističi. Vsa Peglarjeva domačija je bila obkrožena s cvetočim sadnim drevjem. Zdaj tudi hiša ni več izgledala tako samotna, ne, celo prijetna je bila.

Anuška je postajala nemirna, ne samo zato, ker je oče nekam izginil, brez da bi povedal, kam je šel, ampak tudi zato, ker so spet češnje cvetele, in slive, in hruške. Spet je bilo vse belo in rožasto, kot takrat, ko je bil tu on. To drevje, po katerem brenčijo čebele in nabirajo med, ta čas, ko spet življenje vre in vre tudi v njej, ji trga srčni mir. Ko bi mogla vsaj nekam iti, kjer je večna zima in mraz, kjer se čustva v novem prebujenju ne bi mogla ogreti, tako pa ve, da bo morala tu brsteti, kot brstijo zdaj trsi. Nekaj me žene od tu, a me hkrati tudi tako močno priklepa, da sem nemočna, da bi mogla kamorkoli, si je dejala.

Peglarjeva je v kuhinji mesila kruh in se zraven jokala. Navdajala jo je neka grozna slutnja. Bolj je o tem razmišljala, težje ji je bilo. Torej je le storil tisto, o čemer je govoril nekega zimskega večera, ko sva tu v kuhinji sama sedela. Gre ti kar tako, ne reče niti zbogom, niti kdaj se vrne. Kje je zdaj? Se mu je posrečilo, ali se še vedno kje v gozdu skriva in čaka na priložnost, ali se mu je kaj zgodilo? Anuška in Vanuš ne vesta ničesar, samo to, da ga ni.

Ko je končala z mesenjem testa in oblikovane hlebce še malo potresla z moko, jih je za nekaj časa pokrila s čistim platnom. Očistila je testo z rok in umila korito. V krušni peči, ki je bila na drugem delu poslopja, je že gorelo. Šla je pogledat, če je peč že dovolj vroča in ko se je vračala čez dvorišče, je opazila konjsko vprego, ki je ravnokar zavila z glavne ceste proti njihovi hiši.

"Bog ne daj," se je zdrznila. Ponovno jo je spreletela tista težka slutnja in zdaj ji je bilo vse jasno. Pozabila je na peč in na vzhajajoči kruh in stala tam kot vkopana, ko je voz pripeljal na dvorišče. To je bila Roganova vprega, poleg Frančeka, ki je v rokah držal uzdne jermene, sta bila še dva uniformirana človeka, vojak in miličnik.

"Gospa Peglarjeva, težko mi je, zelo težko. Prosili so me, da bi vam pripeljal moža domov."

"Zgodilo se je snoči. Potikal se je ob državni meji. Ukazano mu je bilo, da se preda, a on je začel teči. Najprej smo streljali v zrak, kar ga ni ustavilo. Eden od strelcov ga je potem zadel v nogo, drugi, žal smrten, v hrbet."

Vojak je stopil k zadnjemu delu voza in odkril siv vojaški koc. Na slami je ležal Peglar, mrtev. Peglarjeva se je blede kot stena približala vozu in nekaj časa s široko odprtimi očmi samo strmela v truplo. Bela, praznična srajca, ki mu jo je še pred nekaj dnevi sveže zlikala, je zdaj bila prepojena s temno strjeno krvjo tam, kjer mu je prebilo prsi.

Potem je bruhnilo iz nje. Vrgla se je na moževo truplo.

"Vi, ... vi ste ga ubili," je vpila v krčevitem joku. Misli so ji preblisnile besede, ki jih ji je mož povedal tistega zimskega večera.

"Zakaj si mi to storil, zakaj!?" je hlipala nad truplom.

Tudi Anuška je pritekla vsa zasopla z njive. Ob pogledu na Frančeka in uniformirana človeka ter na hlipajočo mater in mrtvega očeta na slami, je tudi njej postalo vse jasno. Sesedla se je zraven voza.

Vse naokrog je odeto v belo in rožasto, in tam ob cesti se topoli v vetru veselo objemajo, kot da so pozabili, da je tudi lani bila prav taka lepa pomlad.

(Dalje prihodnjik)

POČITNICE

Letos sem že februarja povedal mami in očku, da želim iti taborit, in obljubila sta mi, da bosta plačala moje počitnice, če bom tudi sam malo prispeval. Seveda sem bil na to pripravljen. Pral sem očetov kombi, pral mamin fičko, pomival posodo dvakrat na teden (joj, če bi me videli sošolci!) in tudi v trgovino sem moral večkrat. Lahko si torej mislite, kako sem bil razburjem včeraj zvečer, ko smo sedeli pri večerji in je oče rekel: "Ja, šolske počitnice so pred vrati, kam gremo?"

"Mislim, da bi šli vsi v Melbourne na obisk k stari mami," je predlagala moja mama, in oče je hitro pokimal z glavo.

"Vsi razen mene, misliš reči, mama?"

"Kaj, kaj je to? Od kdaj pa ti ostaneš doma sam?" se je razburila.

"Ampak, saj ne bom ostal doma. Nikar mi ne recita, da sta na vse skupaj pozabila!"

"Pozabila na kaj, Matjaž?"

"Da sem tabornik, da grem taborit, čez en teden. V ponedeljek moram oddati denar za vozno karto in za dva tedna taborjenja, hrana ipd. Skupno je to \$250."

Ne morete si zamisliti, kakšna tišina je zavlada v naši jedilnici, kar je seveda redka stvar, kajti navadno kričimo eden čez drugega. Da se vam predstavim: jaz sem torej Matjaž, imam štirinajst let in tri mesece, v šoli sem kar priden, in drugače tudi; ne kadim, ne pijem, in marijuana mi ne diši. Torej, idealen sin!

Moja sestra Mici je nekaj let starejša, prav čedna, ampak zelo resna punca, lepota njej nič ne pomeni, saj hoče biti električarka ne pa manekenka, kot ji to svetujejo kolegice!

Imam tri male brate; saj nima smisla, da vam o njih pišem, so še premali, da bi bili zanimivi. Le Aljoša lahko omenim, ker je navihan falot, ki mi kar naprej prazni žepe, da lahko napolni svojega prašička, v katerem hrani denar za mali vlak, ki si ga tako želi!

Oče in mati sta povprečna Slovenca, ona je iz Prekmurja, on z Gorenjskega - čudna kombinacija. Saj sta še kar v redu, le to je, da oba delata in nista nikoli doma, tako da moramo ostali preveč pomagati v hiši. Vidim nekatere sošolce, kako so prosti in razvajeni - kar sline se mi cedijo!

No, da se povrnem k včerajšnji večerji in mrtvaški tišini.

"Hm, na to sem pa čisto pozabila. In ti, dragi?" se je mama obrnila proti očetu. Nikoli ga ne pokliče "dragi", le kadar ga potrebuje.

"Ja, seveda, jaz tudi, Jasna: Ti šment ti; ne vem, če imamo ta denar na razpolago."

"Če bi bil za koga drugega tako delal, kot sem za vaju ta zadnja dva meseca, bi zaslužil že dvakrat toliko," sem si upal pripomniti. Zagrmelo je, očeta je kar s stola vrglo. In padala je toča po moji glavi; falot, lenuh, nekajkrat si avto opral, površno!..., in tako naprej.

Saj veste, kaj sem naredil?! Vstal sem in z dvignjeno glavo odkorakal v svojo sobo. Tam pa sem se jezno vrgel na posteljo in pričel boksati vzglavnik, (v mislih pa sem naboksal očeta).

Noč je padla nad našo hišo in cel Redfern je počasi umolknil in zaspal, jaz pa sem ležal in gledal v strop. Razočaranje se je umaknilo sanjarjenju. Sanjaril sem, kako bi zbežal od doma in šel na pot, na dolgo pot, polno lepih doživetij. Potem pa, ko je bila ura že enajst, so se sanje spremenile v dejanja. Tiho sem privlekel na dan mojo potovalko in jo napolnil z nekaj hlačami in bluzami, s knjigo, ki jo trenutno prebiram, kopalkami, sončnimi očali in klobukom, ter z zemljevidom Avstralije. Kot miš sem se odplazil v kuhinjo in si napolnil vrečo s hladnim piščancem, pomarančami, steklenico kokte in s kruhom. Zdaj je prišlo tisto najtežje. Sprazniti hranilnik mojega malega brata, a nisem imel časa za premišljevanje. Na listek papirja sem napisal:

"Mici, bodi pridna sestra in razloži Aljoši, da sem rabil njegov denar in da mu ga bom zelo kmalu vrnil." In izginil sem v tiho noč, ne da bi vedel, kam grem!

Ja, saj vem, mislite, ja ja, tudi vi mislite, "kakšen falot". A ne razumete, kako sem bil razočaran, ker sem se počutil ogoljufanega? In hotel sem jim dokazati, da nisem neumen, in da se znajdem, če je treba.

Postavil sem se ob rob ceste, precej oddaljen od naše hiše in pričel štopati. Ob tej uri ni veliko avtomobilov. Šele ob štirih zjutraj se je ustavil kamion z registracijo Queenslanda. Stekel sem do šoferja in ga vprašal, kam gre.

"Ja, dolga je moja pot. Grem proti Cairnsu, tam imam kmetijo," je odgovoril, malo zaspan.

"Joj, odlično, jaz grem v isto smer," sem odgovoril in že sem sedel poleg njega. Nekaj časa sva se vozila brez besed. On je moral paziti, da se ne izgubi in je ves čas godrnjal, da so smeri slabo označene. Jaz pa sem se, ne lažem, pričel tresti. Malo od strahu nad tem, kar počenjam, malo od nestrpnosti, kaj mi prinaša pot, malo od skrbi, kaj bo doma, ko spoznajo, da sem jo popihal.

John Cross, moj voznik, se je potem malo razgovoril, in ko naju je sonce pozdravilo ter naznanilo lep, nov dan, sem mu dejal:

"Moji starši niso kdo ve kako bogati, pa so predlagali, da letos preživim počitnice malo drugače. Štopam, in nekje se bom ustavil in malo delal na kakšni kmetiji, potem pa se vrnil domov. Tako bom videl malo Avstralije."

"Odlična zamisel! Ja, veš kaj, kar z mano pojdi. Moj sin si je zlomil nogo, ko je padel s konja, in tako mi bo tvoja pomoč zelo dobrodošla. Dal ti bom sobo in hrano, in pa, recimo, petdeset dolarjev na teden. Seveda boš imel tudi prosti čas, malo se boš zabaval z mojim sinom. Imamo bazen, pa konje... kaj praviš?"

Hotel sem ga poljubiti, pa fant mojih let ne počenja podobnih neumnosti! Pri srcu mi je bilo tako toplo, da sem se bal, da bom imel solzne oči!

"Seveda sprejemem, in to z veseljem. Ko bom pisal staršem, kar ne bodo verjeli, da sem imel tako srečo in sem vas našel že v Sidniju!"

Ja, in tako se pričinja moja pustolovščina. Kdo ve, morda vam bom pa spet kaj pisal, ko bom spet doma in mi bodo starši odpustili (jaz pa njim!).

Zdaj pa, le naprej v "Sunshine State!"

(Dalje prihodnjič)

Tone Pavček

PLANIKA

Nekje med listi je planika mala.
Srce še zdaj ob njej mi trepeti.
Že davno mi jo deklica je dala,
a meni ni namenjena bila.

Nekje je v meni deklica, ki poje.
Srce ob misli nanjo vztrepeta.
Že davno križala poti je moje,
a meni ni namenjena bila.

Janez Menart

STARA PESEM

Ti ljubi druge, jaz bom tebe ljubil,
saj nate stavil sem, kar sem imel,
saj mnogokrat se mnog je že pogubil,
ker ljubil tisto je, kar ne bi smel.

Ti ljubi druge, jaz bom tebe ljubil
in ti želel nezvestega moža,
da ti bi njega, on spet drugo ljubil,
in bi še ti ponižana bila.

Ti ljubi druge, jaz bom tebe ljubil,
in tvoj ljubimec drugo, ti pa glej,
da tudi on bo tisto drugo izgubil -
in svet se bo vrtel lepo naprej.

Odlomki iz koroške zgodovine

KDO je
Marjan Kozina

Še v 18. stoletju so farani vseh petih župnij beljaškega okrožja ljubljanske škofije ob imenovanju in namestitvi novih vikarjev zahtevali, da vikarji obvladajo „linguam loci“, to je jezik kraja. Ko je spomladi leta 1722 umrl vikar župnije sv. Nikolaja pri Beljaku, je bil na njegovo mesto imenovan Janez Adam Pistl, dotodanji vikar župnije Šent Rupert. Pistl piše dne 23. maja v zadevi imenovanja naslednika za župnijo Šent Rupert škofijskemu kapitulju v Ljubljano, da mora biti njegov naslednik večš slovenskega jezika, „... quod curato quodam subvicario ad S. Rupertum moderno tempore peritica Schlavonicae linguae ob Clavicornum copiam summe necessaria sit...“, to se pravi, da mora vsak vikar šentruperske župnije po listini, ki jo hranijo cerkveni ključarji, biti podkovan v slovenskem jeziku.¹⁷

V župniji Šent Rupert je bila v kraju Jezernici (Seebach) blizu Osojskega jezera tovarna žebļev, ki jo je dal nekaj let poprej, ker je bila porušena, na novo postaviti beljaški meščan in član mestnega sveta Jurij Sigmund Seitner, ki je tja naselil 140 slovenskih družin. Tudi Seitner je pisal maja leta 1722 škofijskemu kapitulju v Ljubljano v zadevi imenovanja novega vikarja za faro Šent Rupert, da mora biti nameščen duhovnik, ki obvlada slovenski jezik. Med drugim piše: „... und weillen in gesagter Pfarr sehr viele Naglschmide und Hamerarbeiter wie auch andere mehr der teutschen sprach ganz ohnkündige sich befinden, ... es ist auch zu bedauern, dass niemand derselben Jugend, welche gleich ihrer Eltern ganz windisch, mit den höchstnötigsten Glaubenssachen unterweist, sondern wie das unvernünftige vieh aufwächst...“. to se pravi, da je v tej župniji mnogo žebļarskih mojstrov in fužinarjev kakor tudi drugih oseb, ki so popolnoma neveščni nemškega jezika; obžalovati je tudi, da njihovo mladino, ki je kakor njih starši čisto slovenska, nihče ne poučuje v potrebnih cerkvenih zadevah, da dorašča kakor brezumna živina. Za vikarja v Šent Rupertu je bil nato imenovan Nikolaj Weis, ki je dal pismeno izjavo in obljubo, da bo, ker je večš slovenskega jezika, osebe, ki ne znajo nemško, vedno izpovedoval v slovenskem jeziku.¹⁸

Leta 1752 je bil po smrti dotodanjega vikarja imenovan na župnijo Lipa Primož Reauz. Farani župnije Lipa so se zoper imenovanje Reauza najprej pritožili s temile besedami: „Le ta gospod ni za nas, dokler ne zna nascho spracho“, kmalu nato pa poroča tedanji vikar pri sv. Nikolaju škof. ordinariatu v Ljubljano, da so farani župnije Lipa nehali rovariti proti vikarju Reauzu in ga začeli hvaliti, da ga dobro razumejo.¹⁹

V naslednjem bom prikazal dva primera iz koroške slovenske folklorne 17. stoletja. Prvi primer bo obravnaval kresovanje. Primuž Peer, po rodu iz Kranja, ki je v začetku leta 1659 nastopil službo vikarja župnije Šmihel pri Pliberku, piše 9. avgusta 1659 škofijskemu ordinariatu v Ljubljano, da je prišlo na dan kresovanja v vasi do strašnega hrupa in nemira. Na ta dan zvečer so namreč sinovi faranov in fantje iz šmihelske sosesčine zažgali po starem običaju velikanski kres na polju blizu pokopališča ob kraljevi cesti, kjer je česta najozja. K temu kresovanju je prišlo mnogo ljudstva in so tam ob piskanju na pastirske piščali in ob igranju na citre plesali in peli. Najprej sem jih iz župnišča ven kot njihov dušni pastir trikrat, štirikrat pozval, naj prenehajo z veseljačenjem, ko pa to ni pomagalo, sem šel osebno med nje in jih opominjal, naj zaradi bližine najsvetejšega, zaradi posvečenega pokopališča in da bi imeli umrli svoj mir, prenehajo z rajanjem. Ko sem jih tako miril, je eden izmed fantov, sin kmeta Stržarja iz Šmihela, začel kričati „ubijmo farja“, in to ne enkrat, temveč večkrat. Nato je začela mladina metati name kamenje iz treh strani, zadel pa me ni noben kamen, ker so me starejši farani zaščitili. Ko sem se vrnil v župnišče, je mladina metala čez streho na dolge palice navezane „arbiculos Cristalinos“ (kristalne obročke) v malo izbo (verjetno je v tej sobi spala ženska služinčad župnišča). Ob koncu prosi vikar v pismu škofa za nasvet, kaj naj stori, ker so vsi farani kazensko odgovorni škofu. Ta primer nam dokazuje, da je bilo kresovanje na Koroškem star slovenski ljudski običaj. Pa tudi kristalni obročki so spadali med koroško folkloro.²⁰

Drugi primer zadeva incident, ki se je pripetil 25. oktobra leta 1682 v župnišču pri Šent Štefanu (Šteben) v Ziljski dolini. Ta župnija je spadala pod oglejski patriarhat, župnikoval pa je tisti čas Andrej Tollomainer (naš Tolminec), ki je bil po rodu iz Kranja. Imel je naslov cesarskega župnika, to pa zato, ker so si župniki tistih župnij, za katere je imel deželni knez prezentacijsko pravico, nadevali naslov parochus caesareus. Tisti dan sta bila pri župniku na obisku župnikov brat

»Bil je eden redko bistrih in duhovitih Slovencev, obenem pa pošten v vsem, kar je delal in govoril. Vedno je tudi znal prisluhniti človeku in bil v vsaki stvari, ki se je je lotil, do kraja zavzet. Bil je strasten občudovalec lepote, domače slovenske zemlje in lepe slovenske besede. Taka je tudi njegova muzika. Prav zato je postala tudi hitro popularna in ljudska. Taka je njegova partizanska pesem, taki so njegovi samospevi, ki pomenijo posebno dragocenost v sicer bogati zakladnici slovenske pesmi, in tak je končno tudi v zahtevnih simfoničnih formah. Na vseh področjih je ustvaril pomembna dela, ki so monumentalni spomenik dobi, iz katere so zrasla, in pomenijo enega izmed vrhov slovenske glasbe.«

Tako ocenjujejo velikega slovenskega skladatelja Marjana Kozina strokovnjaki muzikologi in k temu je treba dodati le še nekaj življenjskih podatkov. Kozina se je rodil 4. junija 1907 v Novem mestu. Ker je bil vsestransko nadarjen, je dolgo časa iskal pravo pot in se je šele po začetnem študiju matematike in fizike na ljubljanski univerzi odločil za glasbo. Bil je tudi strasten šahist in je med drugim premagal svetovnega prvaka Laskerja, ko je ta igral simultanko v Ljubljani. Študij glasbe je opravil na Dunaju in v Pragi, nato pa deloval kot dirigent in glasbeni učitelj v Ljubljani, Mariboru in Beogradu. Ko se je sredi vojne vihre vrnil v Ljubljano, je odšel v partizane in tam skomponiral čez petdeset pesmi, med njimi tudi najbolj znano »Hej, tovariši«. Po vojni je nekaj časa vodil novo ustanovljeno Slovensko filharmonijo, nato pa prevzel mesto profesorja kompozicije na ljubljanski akademiji za glasbo. Postal je tudi član slovenske akademije znanosti in umetnosti. Med simfoničnimi deli je najbolj znana njegova obsežna simfonija s štirimi stavki: Ilova gora, Padlim, Bela krajina in Proti morju. Njegova edina opera, ki je tudi najbolj znana slovenska opera, je Ekvinokcij, napisal pa je tudi glasbo za več filmov, med drugim za prvi povojni slovenski film »Na svoji zemlji« in za prvi film o Kekcu. (Ali ste že slišali pesem iz tega filma: »Kaj odmeva mi korak, ko po stezi stopam? Dobra volja je najboljša, to si piši za uho...«). Marjan Kozina je umrl v Ljubljani 19. junija 1966.

Igor Longyka

Jakob Tollomainer, meščan in trgovec iz Kranja, ter prijatelj tega brata Markus Kompar, duhovnik iz Kranja. Za tisti popoldan je župnik povabil kot goste še oba cerkvena ključarja ter tri ženske osebe in je ta družba v župnišču veseljačila. Okoli 7. ure zvečer se je vrnil v župnišče domači kaplan Julij Patribusch (njegov priimek je enkrat napisan Patrowoisch, enkrat Petteerbuiesch, verjetno se je pisal Petrovič), ki je prišel močno vinjen domov. Kmalu po njegovem prihodu je prišlo med kaplanom Patribušom in bratom župnika Jakobom Tollomainerjem v župni kuhinji do hudega prepira, v katerem sta se spopadla z besedami in tudi dejansko. Kaplana so našli drugi dan nezavestnega v postelji in je zvečer umrl. Preobširno bi bilo, da bi ta incident podrobneje opisal. Zaradi smrti kaplana se je moral kranjski meščan in trgovec Jakob Tollomainer zagovarjati pred škofijskim sodiščem v Ljubljani. Duhovnik Marko Kompar je v tem procesu kot priča podal izjavo, v kateri med drugim piše: „Eramus laeti cum aliqua musica Carinthia“, to se pravi, da so se razveseljevali z razno koroško glasbo, v nekem poročilu na škofijski ordinariati pa je med drugim napisano, da je tista družba v župnišču prepevala „melodias Carinthias“, to se pravi, koroške melodije. Ker je bilo v tistih časih še vse ozemlje Ziljske doline tja do Šmohorja strnjeno naseljeno s slovenskim prebivalstvom, smemo sklepati, da so prepevali slovenske koroške narodne pesmi in da so bile koroške pesmi že takrat znane kot posebnost.²¹

V nadaljevanju bom prikazal še dva primera iz gospodarske zgodovine koroških Slovencev. V urbarjih koroških gospodstev, cerkev in župnij in v raznih listinah sem našel za merico žita slovenski izraz „piskrič“. Po tej meri so oddajali podložniki zemljiškim gospodstvom davek v žitu in desetino. Leta 1581 je bila izdana za deželo Koroško nova uredba o merah.²² Po tej uredbi je znašala merica žita 3,41 l, pol merice pa 1,75 l.

Druga posebnost slovenskega dela Koroške je bila varjenje piva, tako imenovanega kamenega ola, nemško Steinbier, po Wolfovem slovarju kamni ol ali kamba, izdelek sam pa koritnjak. Vsi nemški pisci na Koroškem, ki opisujejo izdelovanje tega piva, so enotnega mnenja, da so izdelovali in pili to pivo izključno v tistih krajih, kjer so prebivali Slovenci in da je to bila nekaka koroška domača obrt.²³ Preobširno bi bilo, da bi na tem mestu opisal način pridelovanja tega piva, pojasniti hočem le, zakaj so to pivo imenovali kameni ol. V velika lesena vedra, v katerih je bila zmes surovin, obstoječih iz vnaprej določene količine ječmena, ovs, hmelja in kvasa, so namreč vrgli posebno vrsto kamenja, ki se je dalo segreti do take stopnje, da je potem pripravljena zmes v vedrih nekaj ur vrela. Še v zadnjih desetletjih 19. stoletja je bilo v nekaterih slovenskih krajih v bližini Celovca ugotovljeno, da so varili to pivo, po letu 1900 pa je ta domača slovenska obrt popolnoma prenehala, ker so jo izpodrinile vedno številnejše tovarne piva.

Za konec pa naj navedem še dva primera opisov slovenskega dela Koroške v zgodovinski reviji Carinthia. V letniku 1962 je objavljen spominski spis avstrijskega nadvojvode Ivana iz leta 1807 o nižjeavstrijskih deželah.²⁴ O Koroški piše nadvojvoda tole: Dva med seboj povsem različna naroda prebivata v tej deželi, Nemci in Slovenci; prvi severno od zgornje Zile in Drave, drugi južno od Drave. Med Slovenci se en del posebno odlikuje; to je tisti del, ki ga sestavlja med nemškim prebivalstvom Ziljske doline sedem občin. Kot na Štajerskem se Nemci in Slovenci razlikujejo po jeziku, obleki, značaju in običajih. Ljudski značaj Korošca je značaja Štajerca zelo sličen. Nemški Korošec in nemški Štajerec sta si enaka, le da prvi ni tako živahen in poučen kot drugi, zato pa bolj priden. Koroški Slovenec popolnoma enači štajerskemu Slovencu in njegovemu sosedu Kranjcu; med njimi se izkazuje slovenski Ziljan po čvrstem telesu in po tem, da rad veseljači; odlikujejo se tudi prebivalci hribovitih krajev Železne Kaple in Jezerskega, ki visijo na starih običajih in predpravica in kjer je pribežališče vseh ubežnikov in azil pred novačenjem. Korošec, naj bo Nемеc ali Slovenec, se je vedno odlikoval.

Dalje prihodnjič

DRUŠTVO ŽE SPREJEMA REZERVACIJE ZA SILVESTROVO.
VSTOPNICE \$10. OTROCI PROSTO. REZERVACIJE DOBITE
PRI ODBORNIKIH, TUDI NA TEL. 673 1449 ALI 623 5653

PO SVETU OKOLI

PRAVOČASNO – Ženitna posredovalnica na Dunaju ima vidno obešeno opozorilo, na katerem piše, da pri njih „nabavljenega blaga ni mogoče vrniti ali zamenjati, zato velja dobro premisliti.“ Mnogi to opozorilo preberejo, ko je že prepozno.

PRIDI K MENI! – V ZDA bo poslej zdravnikom z zasebno prakso dovoljeno svoje storitve oglašati, čeprav je bilo veliko pomislekov proti takšnemu načinu pridobivanja pacientov. V naše razmere preneseno, bi morali dovoliti antioglas, ki bi vsaj malo spraznil bolniške ambulante predvsem zdravih, čakajočih na bolniške.

BAKŠIŠ – Za nekaj minut je na istanbulskem letališču nastala velika gneča. Italijanski turist Ricardo Castelli je na veliko delil turške lire, kdor mu je prišel blizu. Na letovanju namreč ni zapravlil vsega denarja, turški zakon pa prepeveduje odnašanje narodne valute iz države. Tako ni petičnežu ostalo drugega, kot da je bil po sili razmer radodaren.

ZAKONSKA URA – Moderne elektronske ure kažejo vse mogoče, od datumov do časov v prestolnicah sveta; neka ameriška tvrdka pa je na svojo dodala še detektor laži. V uri je miniaturni mehanizem, ki beleži človeški glas in ga analizira, nato pa pokaže, ali gre za možno laž. Zaenkrat je menda veliko zanimanja za novo uro, predvsem med zakonskimi ženami. Možno bodo morali pojasnjevati dolge večerne seje ali hude prometne zastoje pred domačimi urami!

DOLGOŽIVE SESTRE – V planinski vasi Kuli v dagestanski sovjetski republiki žive tri sestre, ki se ne dajo ugnati letom. To jesen je najstarejša, Patimut Sulejmova, dočakala 110. rojstni dan. Prvi sta ji čestitali „šmrklji“ Guharša, stara 103 leta, in Umalat, stara samo 100 let, za sestrama pa se je zvrstilo vseh 80 Patimutinih potomcev.

DOLENJSKI LIST

NI ME SRAM, DA SEM KMET

Obrat Metalflexa velika pridobitev — Najbolj si želijo novo cesto

Veliko vasi in zaselkov je na Tolminskem, ki ležijo daleč od asfaltnih cest. Visoki hribovi, težko dostopni gozdovi, sončna slemena in travnate jase so njihovi spremljevalci. Sredi tišine, ki jo trga le petje ptičev, je raztresena vas Gorenja Trebuša. Vkleščena je med Vojskarsko planoto in strmim robom Trnovske planote. Med številnimi vrhovi se najbolj veličastno dviga trizobi Poldanovec. Po dolini teče Trebuščica. V davnih časih naj bi bilo tod jezero. V stenah Studorja so menda še vidni privezi za čolne. Tako legenda. Danes živi v Gorenji Trebuši 190 ljudi. V preteklosti jih je bilo veliko več. Tako leta 1971 skoraj 300, leta 1961 blizu 500, takoj po vojni okoli 600.

»Nekdaj je bilo v naših krajih zares živahno. Zemlja je bila obdelana, domovi so bili polni. Danes smo ostali le starejši. Drugi so odšli v dolino...«, je pripovedoval **Franc Podgornik**.

Ritem doline je potegnil mnoge. Vztrajajo najbolj zagrizeni. Še naprej se znojijo po strmih pobočjih v trdem boju za obstanek. »V zadnjih desetih letih smo Trebušarji dobili elektriko, napeljati je bilo treba kar 45 kilometrov žic. Do vseh hiš razen

zaselka Krtovšče so speljane ceste, imamo telefon. Z novim obratom Metalflexa, odprli so ga letos septembra, pa se bo po mojem začel prelom. Za partizansko Trebušo se obetajo boljši časi. Upam, da bodo mladi ostajali doma,« pravi Franc Podgornik.

V obratu tolminskega Metalflexa, ki so ga odprli v prostorih bivše šole, je našlo zaposlitev 9 domačinov. Pozneje bo v njem delalo 30 Trebušarjev. Izdelujejo grelce za bojlerje. Obrat je stal 8 milijonov dinarjev.

Med tistimi, ki vztrajajo v teh hribih, sta tudi zakonca Pavla in **Albert Bratuž**. Štiri sinove imata. Trije so odšli v Novo Gorico za zaslužkom. Oče Albert, ki je dopolnil 69 let, pa ni nikdar pomislil, da bi odšel.

»Da se živeti tudi v Gorenji Trebuši. Resda trdo, toda preživi se. Le voljo je treba imeti. Samo s kmetijstvom ne bi šlo. Rešuje nas gozd. Prodajamo tudi mleko. Odkupuje ga kobariška Planika. Dnevno oddamo 50 do 60 litrov mleka.«

Včasih je bilo v Gorenji Trebuši veliko sadja. Predvsem jablan in hrušk. Ljudje so kuhali žganje. Tudi danes je dovolj sadja za žganjekuho. Na mnogih domačijah so kovali tudi žeblje. Ljudje so izdelovali suho robo. Toda z odseljevanjem je izumirala tudi obrt.

Zakonca Bratuž redita tudi bike. Obdelujeta zemljo. Veliko je imata. Seveda brez mehanizacije ne bi šlo. Na pomoč pridejo tudi sinovi. Pavla pa ob vsem tem delu vodi še edino vaško gostilno. Trebuša je bila zibelka partizanstva. Nudila je zavetje borcem, ranjencem in raznim šolam ter teča-

Franc Podgornik: Obrat Metalflexa bo prerodil Gorenjo Trebušo

jem. 2. decembra 1943 je bil v Gorenji Trebuši ustanovljen IX. korpus. In to prav v hiši Bratuževih. Na ta pomembni dogodek iz NOB spominja tudi plošča na hiši. »Večkrat se pri nas oglasijo bivši borci IX. korpusa in tisti, ki so se med vojno bojevali v naših krajih. Vsakega gosta se razveselimo. Veliko je tudi ljubiteljev nedotaknjene narave, gobarjev in lovcev,« je pripovedovala Pavla. »Veste,« je pristavil Albert, »danes me ni več sram, da sem kmet. Kamorkoli grem, imam dvignjeno glavo. Včasih ni bilo tako. Kmet ni bil priznan.«

Želja imajo Trebušarji še veliko. Največja pa je nova cesta. Sedanja je ozka in speljana po hribu, z novo po dolini pa se bi še bolj približali občinskemu središču. To bi koristilo ne samo tistim, ki se vsak dan vozijo na delo, ampak tudi šolarjem, ki imajo do Tolmina celih 30 kilometrov. In kaže, da bo Trebušarjev spet več. Po 14 letih sta se letos v vasi rodila dva otroka...

NEDELJSKI DNEVIK JANEZ ALIČ

Pavla Bratuž: kmetica in gostilničarka

VAŠE ČESTITKE

ZDAJ JE ČAS, DA ODDATE VAŠE ČESTITKE ZA BOŽIČNE PRAZNIKE IN NOVO LETO V AVSTRALSKI SLOVENEK. SAMO \$5. POHITITE!

NOVICE IZ DOMOVINE

IMV NOVO MESTO IŠČE IZHOD IZ TEŽAV

NOVO MESTO - Ena največjih avtomobilskih delovnih organizacij v Jugoslaviji, novomeška IMV se še vedno nahaja v velikih težavah.

Začasno poslovno vodstvo na čelu z Janezom Šterom, je v kratkem razdobju svojega dela doseglo vidne uspehe, predvsem v boljši organiziranosti znotraj tovarne, s čimer se je dobro vključilo v sanacijski program.

V novomeški IMV so še kako zainteresirani, da bi bili edini proizvajalec osebnih vozil "Renault 4" na svetu. Vozilo bi izdelovali v dveh različicah, "Renault 4" samo za naše kupce, v drugem programu pa "Renault 4 GTL". Če bi tudi prišlo do takega sporazuma, trenutno v IMV nimajo možnosti, da bi lahko proizvedli 1300 vozil na dan, (toliko jih proizvaja Renault v Franciji), ker bi to vse bilo povezano z velikimi investicijami, gradnjo novih proizvodnih dvoran in drugih objektov.

Že v tako težki situaciji se ne sme pozabiti, da več kot 39 odstotkov delavcev v IMV sprejema mesečni dohodek, ki je pod slovenskim povprečjem - samo okoli 7 tisoč dinarjev.

V nadaljnji perspektivi te tovarne posvečajo največ pozornosti nadaljnemu sodelovanju s francoskim partnerjem "Renaultom". IMV ima v zadnjem času velike težave v oskrbi domačega tržišča s kombi-vozili. Zaradi težav z domačimi proizvajalci repromateriala, redna oskrba tržišča s te vrste vozili ni bila mogoča. V IMV so ta problem rešili v sodelovanju s francoskim partnerjem tako da so uvozili nekoliko stotin kombi-avtov.

Znano je, da je IMV v izvozu kamp-prikolic, eden največjih izvoznikov na svetu. Dosedanja bilanca proizvodnje in izvoza prikolic je 90%, tako da za domače tržišče ostane samo okoli 10% proizvodnje. *(Večernje novosti, 11. oktobra)*

TUJCEM ZA DEVIZE

NOVA GORICA - Tu je izvršni svet novogoriške občinske skupščine preučil akuten problem v oskrbi z bencinom in drugimi naftnimi derivati na tem področju, kamor poleg domačih potrošnikov prihajajo vsakodnevno tudi številni prebivalci sosednje italijanske pokrajine Furlanije-Julijske krajine. Računajo, da zaradi ugodne menjave lir v občini Nova Gorica, italijanski državljani pokupijo okoli 30 odstotkov bencina. Občinska skupščina Nove Gorice je predložila, da bi v tej situaciji tujim državljanom, kot tudi našim delavcem, začasno zaposlenim v sosednji državi, prodajali bencin izključno za devize.

Razumljivo, tuji državljani lahko nabavijo turistične bone in kupijo liter "superja" za 771 lir, kar je znatno cenejše kot v Italiji, kjer je ta cena 1150 lir. *(Večernje novosti, 11. oktobra)*

IZBOLJŠANO SODELOVANJE

NOVA GORICA - Pred kratkim so se v Novi Gorici sestali predstavniki mestnih občinskih skupščin in sosednje Gorizije. Med razgovori je bila dana posebna pozornost izboljšanju gospodarskega sodelovanja na obmejnem področju Jugoslavije in Italije. Ugotovljeno je, da je potrebno poleg kupoprodajnih odnosov izboljšati tudi tehnično-industrijsko kooperacijo.

V zadnjih letih je bilo osnovanih nekoliko mešanih jugoslovansko-italijanskih podjetij na tem področju, katerih poslovni rezultati so v glavnem dobri. Zaradi izboljšanja takšnega sodelovanja je bilo predlagano, da bi se ustanovila posebna mešana gospodarska komora v Novi Gorici in v Goriziji. Za ta predlog, ki bi gotovo izboljšal gospodarsko sodelovanje z obeh strani meje, obstaja veliko zanimanje.

LADJE V IZVOZ

SPLIT - Splitski izdelovalci bodo letos dobavili tujim ladjarjem šest ladij, vrednih več kot 130 milijonov dolarjev. Tako bodo iztržili 60% več konvertibilnih deviz kot so jih lani. V knjigi naročil je še 21 ladij s skupno nosilnostjo 540.000 ton. (Delo)

PLAKETA CANKARJEVE BRIGADE KARTUZIJI

PLETERJE - Borci Cankarjeve brigade so podelili kartuziji Pleterje plaketo Cankarjeve brigade. Visoko priznanje je priorju Janezu Drolcu izročil generalmajor Lojze Hren, ki je ob tej priložnosti dejal: "Plaketo vam izročamo borci Cankarjeve brigade za izjemen prispevek v naši skupni borbi za svobodo, za tovariško sodelovanje in za veliko materialno in moralno podporo Cankarjevi brigadi na njeni bojni poti. Ob tem svečanem trenutku se spominjamo 40- obletnice, ko je s prvo proletarsko slovensko brigado "Tone Tomšič" in 13. proletarsko hrvaško brigado "Rade Končar" pregnala sovražnike in osvobodila kartuzijo Pleterje." (Delo)

PRECEJ MANJ POTNIKOV V LETALIH JAT

BEOGRAD - Jugoslovanski aerotransport (JAT) je v prvem letošnjem četrtletju prepeljal okoli 554 tisoč potnikov, kar je osem odstotkov manj kot v prvem četrtletju lani. Prepeljali pa so 4.836 tisoč ton blaga, kar je dvanajst odstotkov več kot lani.

Potniki se, če sodimo po poročilu JAT, bolj odločajo za dolge vožnje z letali (letos že 22 tisoč potnikov), nekaj manj za polete do evropskih mest (156 tisoč potnikov ali pet odstotkov manj). Po državi pa je z JAT-ovimi letali potovalo 376 tisoč potnikov, kar je deset odstotkov manj kot lani.

Zaradi takih podatkov v JAT govorijo o rebalansu plana in izdelavi dolgoročnega sanacijskega in stabilizacijskega programa. V JAT so kljub slabim poslovnim rezultatom v prvih treh mesecih povečali osebne dohodke za 47,4 odstotka; povprečni osebni dohodek je v JAT zdaj 16 tisoč din. (Tanjug, Delo)

"ZEMLJA IN POGUM"

LJUBLJANA - Kot je poročalo Delo, je letos izšel v Moskvi zbornik Zemlja in pogum. V zborniku so deloma predstavljeni sodobni slovenski pesniki. Temeljiti in obsežni izbori so iz pesništva petih slovenskih pesnikov: Edvarda Kocbeka, Jožeta Udoviča, Mateja Bora - aktivnih udeležencev boja proti fašizmu, kot stoji zapisano v uvodu, medtem ko povojno poezijo predstavljata Tone Pavček in Janez Menart.

Knjiga nosi zvonec naslov, ki ga opredeljujeta tako Kocbekova Zemlja - Kocbek je prvi avtor v tej pesniški zbirki - kot pogum, značilen za slovensko kulturo in za slovenstvo sploh v letih velike preizkušnje druge svetovne vojne in revolucije. Tako vsaj je intoniran uvodnik, spremni esej h knjigi, ki črpa temeljno misel iz slovenske partizanske pesmi kot izraza hrabrosti sodobnika, ne da bi v izboru pesmi in avtorjev seveda ostajala knjiga pri polpreteklem včeraj, marveč skuša slediti pesniškim sporočilom v najnovejšo sedanost.

Zbornik je sestavil, napisal uvod in spremne beležke o avtorjih poznavalec in prevajalec slovenske književnosti v ruščino Aleksander Romanenko. Njegova spremna beseda ni zgolj informativna in ne le priložnostna. Dokaj temeljito poznavanje slovenske književnosti je Romanenku narekovalo poleg dolžnega zapisa o slovenski ustvarjalnosti med narodoosvobodilno borbo enako zanesljive oznake posameznih pesnikov, zastopanih v njegovem zborniku, pri čemer je enako upošteval celotno pesniško delo avtorjev in ne

DOMOVINE

manj tudi naše kritično in esejistično pisanje o njih. Kajpak Romanenko vešče piše tudi o tem, kar je bila in je v zadnjih dveh desetletjih tudi nemala njegova zasluga - o tradiciji in o sedanjih prevodih slovenske književnosti, še zlasti poezije v ruščino in druge jezike narodov Sovjetske zveze od prvih prevodov Prešerna do prevodov sodobnih avtorjev v beloruščino, ukrajinščino, gruzinščino itd. Tako je upravičena misel, ki sicer zveni kot običajna krilatica ob podobnih izdajah in manifestacijah, a je to pot resnična, da je bil s tem zbornikom storjen še en korak k utrjevanju in razvoju našega medsebojnega davnega in prisrčnega poznanstva. (Delo)

DOLGI REPI ZA "SUPER" IN "REGULAR"

ZAGREB - Kot poroča M. Pajić v eni od izdaj Večernjega lista, se v Jugoslaviji spet dogaja nekaj resnega z nafto. Pomanjkanje "superja" in "regularja" ter kronično primanjkanje mazuta in želja po izvozu primarnega bencina navkljub lakoti domače petrokemične industrije, opominja da je že skrajni čas, da se stori radikalen preobrat v jugoslovanski energetski politiki. Pred nekoliko leti je bil svet na pragu največje petrolejske krize v zgodovini. Danes je nafte celo preveč, ampak Jugoslavija doživlja enega največjih naftnih kolapsov.

Iz predhodne naftne krize, katera se je poskušala ublažiti s "par-nepar" vožnjo, kot izgleda, nismo izvlekli nobenega odgovornega nauka.

Pajić v svojem članku nadalje meni, da ni jasno obotavljanje odgovornih organov, v prvi vrsti Zveznega izvršnega sveta, da bi učinkovito presekali naftni voz. Zvezna vlada bi morala prej izvesti programe štednje naftnih derivatov in ostalih oblik energije, tembolj, ker so posamezne republike in pokrajine letos že dale ZIS-u svoje predloge o štednji, kar pomeni, da je bil ZIS o njih pravočasno obveščen.

Nadalje se Pajić spotačne ob odločbo Izvršnega sveta skupščine SR Slovenije o uvedbi bonov za Slovenijo in meni, da to ni bilo popolnoma pravilno, če Zvezni izvršni svet ni tega storil za celo državo. Po njegovem je SR Slovenija izbrala napačno smer pri iskanju izhoda iz težke energetske situacije, čeprav so dali odločbi zeleno luč največji društvenopolitični organi te republike. Ker, kaj bi se zgodilo, če bi vsaka republika in pokrajina pri zaščitevanju lastnih interesov prišla do podobnih odločitev?

Pajić piše tudi, da na bencinskih črpalkah v Jugoslaviji vlada prava poplava različnih predpisov. V Makedoniji "Makpetrol" polni rezervoarje po 500 din po "par-nepar" sistemu. "Jugopetrol" in "Energopetrol" (Srbija, Bosna in Hercegovina), sta se odločila za omejitev 600 din. V Srbiji se bo prodajalo po "par-nepar" sistemu, za Bosno in Hercegovino to še ni uvedeno. V Hrvatski in Sloveniji je dovoljena kupnja za 500 dinarjev. No, izvajanje teh odločb je odvisno od črpalke do črpalke. Po pričevanju nekaterih očitvidcev na poedinih črpalkah v Sloveniji prodajalci najprej vprašajo kupca da pokaže koliko goriva ima v rezervoarju, in šele potem odločijo koliko ga bo dobil. Odvisno od registracijskih oznak na vozilih, voznikom je dovoljeno kupiti toliko bencina kot ga potrebujejo, da pridejo domov!?

Nadalje Pajić piše, kao je s tem po drugih krajih Jugoslavije in zaključuje svoj članek takole: "Verjamemo, da bi uvedba bonov pomenila prenehanje glavobola tako za voznike kot za odgovorne organe. Vprašanje je potemtakem, kaj še čakamo."

(Večernje novosti, 11. oktobra)

SNEG NA KREDARICI

LJUBLJANA - Prvi sneg je na Kredarici letos zapadel že 9. oktobra. Snežilo je na višini približno dva tisoč metrov, ampak sneg se ni dolgo zadržal. Kljub temu je nekoliko planincev, ki so v tem času bili v slovenskih Alpah, lahko nekoliko ur uživalo v prvem zimskem ugodju. (Tanjug, Večernje novosti, 11. oktobra)

"KLINČEK LESNIKOV"

Lani je pri Cankarjevi založbi v Ljubljani izšla knjiga z naslovom *Klinček lesnikov*. V tej knjigi so zbrane pesmi, kakršne Slovenci pogosto radi zapojejo v gostilni ob harmoniki, ko so dobre volje, ali pa že malce okajeni, kot temu pravimo. To so kvantarske pesmi Slovencev. Zbral in uredil jih je Marko Terseglav. Ko jih boste brali, se boste mogoče vprašali, zakaj je potrebno, da pridejo take reči na papir. Preprosto zato, ker so okrogle pesmi pri Slovencih vedno obstajale, a zaradi moralističnih, ideoloških, puritanskih in kdo ve še kakšnih razlogov, si jih Slovenci vse do sedaj nismo drznili natisniti. Naj bodo te pesmi še tako erotične, kvantarske, so prav tako del ogledala naše slovenske duše. Tisti izmed nas, ki se te duše sramujejo, naj ne berejo teh pesmi, da se ne bi pokvarili.

Če želite knjigo kupiti, jo lahko naročite direktno pri Cankarjevi založbi. Knjiga ni draga, naročite jo pa lahko (kot tudi druge knjige in časopise) pri tajniku S. D. S. Spodaj predstavljamo nekaj teh "grešnih" pesmi. Prihodnjič jih bomo predstavili več.

Iz knjige "Klinček lesnikov":

Sem rajtal študirat,
sem rajtal bit far,
moja ljubca m'je rekla:
Moh šocelj nikar!

Kamerca bo cerkev
posteljca oltar;
moja m'je dela:
Dol k meni boš legel,
bom mašico bral.

Na peči je pura,
na puri puran,
na postlji je Micka,
na Micki kaplan.

Po Koroškem sem hodil,
sem citrat učil,
enga farja sem videl,
na kuharc je bil.

Ob štirih je blo,
k sva se skregala z njo.
Pa je bil kavelec napet
pa sem legel k nje spet.

Če je bolj rajala,
lepši prihajala,
če je bolj majala,
hujši nagajala.

Bolj, ko se natiče,
bolj se ji spodmiče.

Jaz sem lani pokopani
pa še jajca vun imam,
mlada Micka mimo gre
pa me vleče vun za nje.

Moji ljubci ni dobro
na slamci leži,
ročice, nožice
od sebe moli.

Za kolen k pošlatam,
so same kosti.
»Gor viši pošlatej,
kjer voda frči.«

Raztegni kolena,
ne bo ti hudo,
saj vem, da jo nimaš
za samo vodó.

Le porin pa počin,
pa poglej, kje tiči,
pa če glih ne tiči,
pa naglihej ga ti.

Daj semkaj ročico,
zaribej jo prov,
da bom jaz ložej
nožice dvigvov.

Sem tipal, sem šlatal,
ne vem, kaj je blo,
al cucek al maček,
kosmato je blo.

Nič družga ne misli,
kot k men se pritisni,
saj družga ne bo,
kot en dete mladó.

Micka je fletna, rada da.
Pa je prevzetna, ne nehá.

Pod oknam je mraz
hod noter en čas,
se bodeš pogrel
pa ne da b zavrel.

Je pršu, je prnesu
pokazat ni htu,
med noge je stisnu,
k en drugi je šu.

Po dvori prištapa,
tat vendar ni bil,
le zizke pošlata
pa smukne pod kril.

Tri ljubce ljubiti
so kunšne reči,
pri dvema zaspati
so kratke noči.
Če eno pošlata
pa druga grči.

Ne šlataj kolenca,
so same kosti,
mal više pošlataj
kjer mucka leži.

Moje ljubce je stara navada
da zmeraj kaj toži al želi,
ponoči kolenca razklada,
podnevi jo glavca boli.

Ak vikši je turn
da lepši zvoni,
ak lepši je ljubca
pa rajši drži.

Ni goršega špasa,
ko z ljubco it spat,
se špampet potresa
ponoči večkrat.

Dečva Marjančica
vzdigni gor jančico,
fantič pa suknico,
vtakni ga v luknjico.

Kolk tavžent noči
nisem zatisnil oči,
zavoljo tiste reči,
k pod kiko čepi.

Cunjasta kikelca,
interfat votel,
zbohana češplica,
kdo b se ne lotil?

Micka vsem rada da,
pa jo tud vsak štemá.
Nežika pa neče dat,
pa jo če zlod jemát.

»Rada dam, rada dam
pa nič ne ponujam,
naj bode lep al grd,
da je le dolg in trd.«

Strgana jopica,
žnidarja ni,
srbi jo ritika,
ljubčeka ni.

BOLOGNA

SMALLGOODS

TEL. 728 1717

7 QUEST AVE.

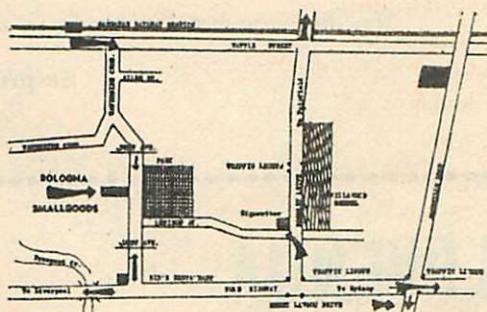
CARRAMAR, 2163

ZA

SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA

J. & A. ŠKRABAN, Prop.

Quality Concreting and Excavating

FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING

DOONSIDE Paving & Building Pty. Ltd.

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE

— LICENCED BUILDER —

ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.
SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA,

Za usluge pokličite

TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851

A.H. 636 9151

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

Odprti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovrstna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

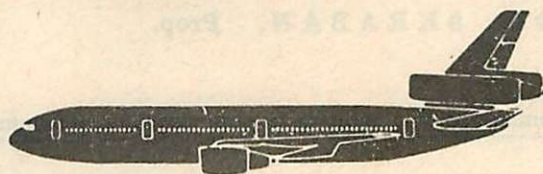
Obišcite nas in se prepričajte o naši kvaliteti in uslužnosti.

Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil cela tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

In prispe vsako sredo in nedeljo
ob 07.10 v MELBOURNE
ob 09.30 v SYDNEY

**SLOVENIJA
JE SEDAJ
NAJBЛИŽJA**

**PRI NAKUPU VOZOVNIC.
NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE
UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S SIRO-
KIM TRUPOM
ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA
VAŠO POTOVALNO AGENCIJO
ALI NA**

**DVAKRAT NA TEDEN JAT-ov DC-10-30
NA LINIJI V AVSTRALIJO !**

Cena povratnih kart do Ljubljane

odvisi od časa kdaj odpotujete in se vrnete.

Avion JAT-a odhaja vsako sredo in
nedeljo ob 12.10 iz SYDNEY-a
ob 14.30 iz MELBOURNE-a

Prihod v LJUBLJANO v ponedeljek in vsak četrtek
ob 09.40 uri.

Povratek iz LJUBLJANE vsak ponedeljek in petek
ob 19.40 uri.

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000,
TEL. 221-2899, 221-2199

MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE
3000, TEL. 63-6017, 63-6191

PERTH: 111 ST. GEORGES TERRACCE 6000 PERTH
TEL 322-2932, 322-2032

